

curier economic legislativ

contract economic

Consecințe ale neprimirii unor produse din import

În privința consecințelor neprimirii din import a materiilor prime, materialelor și subsansamblelor, practica arbitrală a cunoscut o evoluție a cărei evocare nu este lipsită de interes pentru înțelegerea corespunzătoare a soluțiilor care se pronunță în prezent.

Într-o primă perioadă, neprimirea acelor produse din import era considerată, în toate cazurile, drept o împrejurare având efectele forței majore, cu consecințe de exonerare în lanț de răspunderea patrimonială pentru nerealizarea produselor ce necesitau, sub o formă sau alta, aportul provenit din importul neefectuat.

Ulterior, ca urmare a schimburilor intervenite pe planul reglementărilor legale, practica arbitrală s-a modificat — adaptându-se acestor reglementări — în sensul că neprimirea din import a materiilor prime, materialelor și subsansamblelor constituie cauză exoneratoare de răspundere numai în situații excepționale și anume, când furnizorul extern s-a aflat în imposibilitate de a-și îndeplini obligația de livrare din cauză de forță majoră dovedită, când importul nu s-a realizat datorită lipsei fondurilor valutare și când organul competent a apreciat că nu este oportună acționarea furnizorului străin ce nu și-a executat întocmai obligațiile contractuale de livrare.

În prezent, continuând să recunoască efectele primelor două situații din cele amintite mai sus, soluțiile se impun a fi nuanțate în raport cu acele reglementări legale astăzi în vigoare care au incidență în materie.

În primul rând, conform art. 46 din Legea nr. 71/1969, pentru unele produse, competența de analiză și confirmare a cazurilor de forță majoră revine, după caz, Comitetului de Stat al Planificării sau Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe. În opinia noastră, în cazurile respective, arbitrajul nu poate reține împrejurările la care ne referim decât în măsura în care sînt confirmate de către unul din

tre organele amintite. Aceasta — deoarece, în sistemul Legii nr. 71/1969, în afara unor întârzieri imputabile creditorului obligației neexecutate la termen, exonerarea de răspundere pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale se poate admite numai în caz de forță majoră. Cu alte cuvinte, cele două situații evocate mai sus pot antrena exonerarea de răspundere numai dacă reprezintă cazuri de forță majoră confirmate ca atare. Pe această linie de gândire, considerăm că forța majoră survenită la furnizorul străin, chiar dacă este dovedită potrivit contractului extern, produce efecte în raporturile contractuale interne subsecvente doar cu condiția confirmării forței majore potrivit art. 46 din Legea nr. 71/1969. Ne întemeiem susținerea nu numai pe argumentul de competență dedus din dispoziția normativă precizată, dar și pe necesitatea ca C.S.P. sau M.A.C.F., în cadrul analizării forței majore, să stabilească dacă și în ce măsură neprimirea produselor din import a pus pe furnizorul intern al produselor finite în imposibilitatea totală sau parțială de a-și îndeplini obligațiile contractuale asumate față de beneficiarii săi.

Cît privește contractele de furnizare care, sub raportul obiectului lor, nu determină incidența dispozițiilor art. 46 alin. 2 din Legea nr. 71/1969, analiza și reținerea cazului de forță majoră constind în neprimirea materiilor prime, materialelor sau subsansamblelor din import, revine organelor arbitrale sesizate cu rezolvarea litigiilor patrimoniale ocazionate de neexecutarea conformă a obligațiilor rezultind din contractele respective.

În această ordine de idei, este de menționat că repercusiunile forței majore survenite la furnizorul extern se impun a fi stabilite cu observarea regulilor de probațiune generale. Adică, este necesar să se verifice, în primul rînd, dacă actele care atestă forța majoră au putere doveditoare, respectiv dacă întrunesc elementele de fond și de formă prevăzute în contractul extern sau în reglementarea internațională aplicabilă contractului dat. Apoi, este indicat să se stabilească — în al doilea rînd — efectele pe care forța majoră le-a produs din punct de vedere cantitativ (total sau parțial raportat la obiectul contractului extern) și în timp (dacă aceste efecte au fost temporare sau au zădărnicit definitiv executarea contractului extern).

Supliment la

nr. 2 1984

Revista
ECONOMICA

Abia după ce a fost epuizată această fază se trece la verificarea existenței legăturii cauzale dintre neexecutarea contractului extern pentru motiv de forță majoră și neîndeplinirea obligațiilor contractuale de furnizare asumate în baza contractului intern. Evident că în lipsa unei atari legături cauzale nu există temei pentru exonerarea de răspundere pe planul raporturilor contractuale interne pe motivul forței majore dovedite de furnizorul extern.

În legătură cu neprimirea produselor din import datorită lipsei fondurilor valutare, o soluție de absolvire de răspundere nu poate fi pronunțată fără observarea următoarelor dispoziții ale art. 7 din Legea nr. 12/1980 pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiuunii economico-financiare și valutare în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională :

„Importurile planificate se efectuează numai în măsura în care se realizează trimestrial încasările și vărsămintele stabilite prin plan sau există contracte de export care să asigure resursele valutare necesare. În situația că nu sînt asigurate aceste resurse, ministerele, celelalte organe centrale și locale, centralele și întreprinderile au obligația să redimensioneze în mod corespunzător volumul importurilor, în cadrul echilibrului valutar planificat.

Pentru unitățile la care importul se face în vederea realizării unor produse de export de către alte unități, prevederile alineatului precedent se aplică în cadrul echilibrului valutar al acestor din urmă unități“.

Realizarea importurilor fiind deci, nemijlocit condiționată de îndeplinirea sarcinilor de export, exonerarea de răspundere pe motivul lipsei fondurilor valutare nu poate fi admisă în lipsa unor dovezi din care să rezulte că unitatea în cauză și-a îndeplinit planul de export în perioada care interesează. Într-o soluție contrară s-ar nesocoti condițiile pe care însăși legea le prevede pentru importarea produselor.

Legat de aceste dezvoltări, este de subliniat că exonerarea de răspundere e posibilă numai dacă a intervenit, într-adevăr, o reducere a fondurilor valutare alocate. Altfel spus, dacă inițial au existat fonduri valutare suficiente, în sensul că importurile s-ar fi realizat integral și la termen dacă n-ar fi intervenit reducerea.

Această precizare se impune, întrucît — prin ipoteză — ne aflăm în domeniul contractelor de furnizare a căror încheiere nu este obligatorie prin efectul repartițiilor. Or, cu privire la aceste contracte, practica actuală este orientată în sensul că impedimente de natura lipsei bazei materiale necesare executării contractului pot fi luate în considerare numai în măsura în care acele impedimente nu erau cunoscute la data încheierii contractului. Deci, dacă fondurile valutare au lipsit de la început, această situație fiind cunoscută de către unitatea furnizoare la data încheierii contractului, ea nu poate invoca, în cursul executării, neprimirea materiilor prime, a materialelor sau subsansamblelor din import datorită lipsei fondurilor valutare.

Revenind la situațiile în care reducerea fondurilor valutare dă loc — conform precizărilor de mai sus — unor efecte exoneratoare de răspundere, considerăm că asemenea efecte pot fi recunoscute în lanț dacă ele se repercutează asupra mai multor raporturi contractuale subsecvente. De pildă, dacă un oțel special nu s-a putut realiza din cauza lipsei unor elemente componente din import, efectul exo-

nerator se produce nu numai în relația contractuală dintre furnizorul acestui oțel special și beneficiarul său care îl folosește pentru realizarea unor piese destinate echipării tractoarelor dar și în raportul contractual dintre acel beneficiar (furnizor de piese pentru tractoare) și propriul său beneficiar cu care a încheiat contract de livrare a acelor piese. Desigur că asemenea consecințe în lanț pot fi recunoscute numai sub rezerva stabilirii legăturii de la cauză la efect dintre impedimentul la executare survenit în primul raport contractual și cele care se invocă în raporturile contractuale subsecvente.

Reducerea importurilor corespunzătoare sarcinilor de asimilare a producerii unor repere în țară determină efecte diferite de cele înfățișate mai sus. Nu se mai pune, în astfel de cazuri, problema lipsei sau reducerii fondurilor valutare cu efectele invederate pe planul răspunderii. Într-adevăr, în această situație, ceea ce trebuia aprovizionat din import urmează să se procure din țară, pe baza sarcinilor de plan stabilite și a contractelor economice legal încheiate. Furnizorii din aceste contracte răspund, în condițiile Legii nr. 71/1969, pentru nelivrarea produselor care erau în sarcina lor, în afara cazului cînd dovedesc existența forței majore sau a unor impedimente legale în calea executării obligațiilor lor.

I. ICZKOVITS

conducere

Apărarea secretului de stat în materie de invenții

Regulile juridice care cirmuiesc această problematică sînt cuprinse — în principal — în Legea nr. 62/1974 privind invențiile și inovațiile (art. 61—65), Legea nr. 23/1971 privind apărarea secretului de stat în R.S.R., H.C.M. nr. 19/1972 privind unele măsuri în legătură cu apărarea secretului de stat și Codul penal (art. 157, 169, 170, 175, 251, 252).

Astfel, în baza dispozițiilor art. 61 alin. 2 din Legea nr. 62/1974, constituie secrete de stat, din momentul trecerii la elaborarea lor, documentațiile elaborate în cadrul organizațiilor socialiste, lucrările sau tezele de doctorat care redau rezultatele unor cercetări științifice și care cuprind invenții brevetabile, precum și datele tehnice de aplicare și experimentare și orice alte cunoștințe tehnologice, informații sau experiențe tehnice în legătură cu invențiile. Această statuare privește, potrivit art. 61 alin. 1, atît invențiile create de cetățeni români, cît și cele create de persoanele străine cu domiciliul pe teritoriul R.S.R.

Rezultă, deci, că invențiile sînt apărute prin intermediul regimului juridic al secretului de stat nu numai din momentul realizării lor ca atare, ci chiar „din momentul trecerii la elaborarea lor“, în condițiile menționate. Însă, după cum s-a arătat în literatura de specialitate, „protecția invențiilor prin păstrarea secretă a documentațiilor o anumită perioadă de timp nu prejudiciază experimentarea, proiectarea sau aplicarea invențiilor, care pot începe mai înainte de brevetare, evident, cu luarea măsurilor de preîntîmpinare a divulgării“ (I. Cameniță, **Protecția invențiilor prin brevete**, Editura Academiei, București, 1977, p. 224).

Regimul juridic al secretului de stat urmărește, desigur, invențiile și după realizarea lor ca atare, și anume — în baza art. 61 alin.1 — „pînă la brevetarea și publicarea lor în Buletinul pentru invenții și mărci sau pînă la expedie-

rea lor în străinătate de către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, în vederea brevetării în alte state”.

Aceasta înseamnă, printre altele, că toate operațiunile legate de acordarea brevetului de invenție sînt supuse regulilor stabilite în cuprinsul Legii nr. 23/1971 și al H.C.M. nr. 19/1972 pentru secretele de stat. Astfel, de exemplu, potrivit art. 18 alin. 1 și 2 din Legea nr. 62/1974, „Cererea de brevet de invenție se depune la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci de către organizația socialistă, la solicitarea scrisă a autorului sau din oficiu.

În cazul cînd organizația socialistă nu dă curs solicitării scrise a autorului în termen de 30 de zile, acesta poate să se adreseze cu cerere direct la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci”.

Iar în baza art. 63 alin. 4 din aceeași lege, „Cererile de brevete și documentații necesare brevetării făcute de persoanele care nu sînt încadrate în organizațiile socialiste se depun la comitetele executive ale consiliilor populare și se transmit de îndată de către acestea la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci”. Deci, regulile privind apărarea secretului de stat vor trebui respectate cu strictețe, în timpul îndeplinirii acestor operațiuni ce conduc la constituirea depozitului reglementar, după caz de către organizația socialistă, comitetele executive ale consiliilor populare și autorul invenției. Este ceea ce rezultă, de altfel, și din art. 63 alin. 3: „Întocmirea, multiplicarea, manipularea, depunerea cererilor de brevete la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, păstrarea, transportul și accesul la lucrările privitoare la invenții... se fac cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare privind apărarea secretului de stat”. Iar prin alin. 5 al art. 63 se dispune: „Traducerea documentelor referitoare la invențiile care urmează să fie brevetate în străinătate, se face prin grija titularilor lor, în condițiile prevăzute în alin. 3”.

Fără de aceste dispoziții, în cuprinsul Cererii tipizate de brevet de invenție, precum și al Declarației tipizate de cesiune (în condițiile art. 15 alin. 2 din Legea nr. 62/1974), se face mențiune expresă că solicitantii au luat cunoștință că invențiile constituie secrete de stat, iar în Declarația menționată se mai adaugă precizarea că cedentul nu mai are asupra sa nici o documentație tehnică referitoare la invenția înregistrată, toate exemplarele din documentație fiind predate la compartimentul special al organizației socialiste.

Potrivit procedurii de brevetare, cererile de brevete se înscriu în registrul cererilor de brevete depuse, iar titlul acestora se publică în Buletinul pentru invenții și mărci (art. 63 alin. 1).

De la această regulă generală art. 62 alin. 1 derogă în privința:

a) invențiilor referitoare la apărarea țării;

b) invențiilor cărora, din interese superioare de stat sau ale economiei naționale, li se atribuie caracter de secret de stat și după brevetare. Pentru aceste două categorii de invenții cererile de brevete se înscriu într-un registru separat (art. 63 alin. 2), iar titlul invențiilor de la lit. a nici nu se publică în Buletinul menționat. Încadrarea invențiilor în categoria celor referitoare la apărarea țării se face de Ministerul Apărării Naționale sau de Ministerul de Interne, iar încadrarea invențiilor în categoria celor prevăzute la lit. b se face de către ministerul în a cărui ramură de activitate pot fi aplicate.

Potrivit regulii generale stabilite în art. 61 alin. 1, eliberarea brevetului determină încetarea aplicării regimului de secret de stat. De aceea, descrierea invenției (inclusiv revendicările și schemele) este apoi publicată în Buletinul pentru invenții și mărci. Tot aici se publică și date referitoare la: transmiterea drepturilor cu privire la brevet; decăderea titularilor din drepturile conferite de brevet; anularea brevetelor; renunțarea titularilor de brevet din drepturile conferite de acesta. (A se vedea, în acest sens, I. Cameniță, *op. cit.*, p. 122).

Prin excepție, după eliberarea brevetelor nu sînt publicate în Buletinul brevetele pentru invențiile prevăzute la art. 62 alin. 1 lit. a și b, precum și — în baza art. 61 alin. 1 — brevetele acordate pentru acele invenții în legătură cu

care O.S.I.M. va întreprinde ulterior (în condițiile art. 30) demersuri de brevetare în străinătate. (Menționăm că, potrivit art. 30 alin. 1 și art. 78, cererea de brevet nu se poate depune în străinătate mai înainte de a fi fost înregistrată în țară).

Aceasta înseamnă, sub aspectul ce ne preocupă, că regimul juridic de secret de stat însoțește, în principiu, aceste categorii de invenții și după acordarea brevetului. Sînt necesare, totuși, unele precizări.

Astfel, după cum rezultă din art. 62 alin. 3 (într-o tehnică legislativă nu tocmai perfectă), pentru invențiile de la art. 62 alin. 1 lit. a și b, regimul juridic de secret de stat nu se va mai aplica, după brevetare, în cazul cînd, din interese superioare de stat sau ale economiei naționale, Ministerul Apărării Naționale ori Ministerul de Interne (în cazul de la lit. a), respectiv ministerul în a cărui ramură de activitate poate fi aplicată invenția (în cazul de la lit. b) consideră că invenția nu trebuie să mai fie supusă în continuare unui regim special, ci celui general valabil pentru toate categoriile de invenții.

Iar, pe de altă parte, astfel cum reiese din art. 61 alin. 1, pentru invențiile care urmează să fie brevetate în străinătate regimul juridic de secret de stat încetează în momentul în care sînt expediate în străinătate de către O.S.I.M. în acest scop, expediere care se poate produce uneori după brevetarea în țară, iar alteori, mai înainte de aceasta.

Dintr-un alt punct de vedere, mai este necesar a se arăta că invențiile pot fi, după caz, secrete, strict secrete, ori strict secrete de importanță deosebită, în funcție de importanța lor, aplicîndu-li-se — deci — dispozițiile în acest sens ale art. 3 din Legea nr. 23/1971, care prevăd ca încadrarea într-una din aceste trei categorii a informațiilor, datelor și documentelor să se stabilească prin H.C.M. Astfel, potrivit art. 1 lit. e din H.C.M. nr. 19/1972, sînt strict secrete de importanță deosebită „descoperirile și invențiile care prezintă importanță deosebită pentru economia națională, precum și cele din domeniul tehnicii militare”. Tot astfel, art. 2 lit. d din aceeași H.C.M. arată că sînt strict secrete „descoperirile și invențiile de importanță științifică sau economică pînă la brevetarea și publicarea lor. Titlul acestora se va înregistra în registrul public și se va publica în Buletinul pentru invenții și mărci”. Iar art. 3 lit. 1 stabilește că sînt secrete „temele de cercetare aplicativă care prezintă importanță economică, științifică sau militară”. Se înțelege că invențiile ori lucrările de e-laborare a lor pot fi, după caz, secrete, strict secrete sau strict secrete de importanță deosebită și în alte situații, în măsura în care se încadrează, respectiv, în alte dispoziții ale art. 3, 2 sau 1 din H.C.M. nr. 19/1972.

Se cuvine a se sublinia din nou, că toate considerațiile de mai sus sînt aplicabile tuturor invențiilor, cu excepția celor create de cetățenii străini care nu au domiciliul pe teritoriul R.S.R.

LUCIAN MIHAI

Asistent universitar — Facultatea de Drept din București

Contabilitate-financiar

Calculul veniturilor anuale pentru sumele depuse ca parte socială

Potrivit prevederilor art. 10 și 12 din Legea nr. 3/1988 pentru sumele depuse ca parte socială, oamenii muncii beneficiază, la finele fiecărui an, de un venit determinat în funcție de mărimea totală a depunerii existente la acea dată, care se plătește din beneficiile unității (în cazul în care se realizează sau se depășesc beneficiile planificate) sau suportă din rezultatele financiare ale unității (în cazul

nu se realizează beneficiile planificate). Venitul anual cuvenit este de :

- 6 la sută în cazul realizării planului de beneficii ;
- pînă la 8 la sută, în funcție de volumul beneficiilor și de rentabilitatea obținută, potrivit hotărîrii adunării generale a oamenilor muncii ;
- 5 la sută în situația nerealizării beneficiului planificat.

Aceeași lege mai face precizarea, la art. 3, că valoarea unei părți sociale este de 1 000 lei și că oamenii muncii beneficiază de drepturile stabilite, prin lege, după ce au depus o parte socială.

Deși legea nu prevede în mod expres ca la determinarea venitului anual să se țină seama și de timpul cît sumele au stat depuse, această cerință se subînțelege, în primul rînd, pentru că cota de venit (de 6 la sută, pînă la 8 la sută sau 5 la sută, după caz) este, conform textului legii, anuală, iar în al doilea rînd, pentru că dacă s-ar neglija factorul „timp” din formula de calcul, rezultatul final ar fi inexact și ar reprezenta, în toate cazurile, drepturi mai mult sau mai puțin supradimensionate — deci necuvenite — dacă se ține seama că potrivit art. 7 alin. 2 din lege, periodicitatea și cuantumul depunerilor la părțile sociale în cursul anului sînt lăsate la deplina libertate de opțiune a depunătorilor.

Pentru considerentele de mai sus, veniturile anuale pentru sumele depuse ca parte socială vor trebui să fie proporționale cu mărimea totală a depunerilor (începînd cu constituirea primei părți sociale de 1 000 lei) și cu timpul depunerii fiecărei sume parțiale. Pentru calculul valorii absolute a acestor venituri urmează a se utiliza formula obișnuită a dobînzii, adaptată, ca terminologie, speței :

$$V = \frac{v \cdot (z \cdot D)}{365}$$

în care : V = venitul anual ; v = procentul anual de venit (de 6 la sută, pînă la 8 la sută, sau 5 la sută, după caz) ; z = numărul de zile și D = valoarea depunerii.

Pentru stabilirea venitului anual trebuie însumate veniturile parțiale ce se determină utilizînd formula arătată anterior pentru fiecare din operațiile ce au avut loc în anul respectiv, în care „v” (procentul anual de venit) se cunoaște la închiderea bilanțului anual, „z” reprezintă numărul de zile ce s-au scurs de la operația în cauză la operația următoare, iar „D” reprezintă soldul stabilit după înregistrarea operației în cauză.

Deși stabilirea venitului anual se face la sfîrșitul anului, la închiderea bilanțului, unele calcule intermediare se pot efectua în timpul anului, ușurînd astfel munca personalului însărcinat cu efectuarea acestor calcule. Astfel, produsul parțial „z · D” din formulă (așa numitul „număr”) se poate determina după fiecare operație în parte, în fiecare lună. La sfîrșitul anului rămîne să se determine numărul de zile pentru finele anului (31 decembrie), precum și „numărul” total, anual, prin însumarea „numerelor” parțiale determinate în timpul anului, operațiile decurgînd în următoarea ordine :

- ca ultimă operație se înscrie, în fișă, data de înregistrare de 31 decembrie ;

- se determină numărul de zile, dintre data ultimei operații și data de 31 decembrie și se înscrie pe rîndul ultimei operații ;

- se totalizează valorile înscrise în coloana „numere”, iar totalul se înscrie pe ultimul rînd datat 31 decembrie ;

- se totalizează, pentru control, tot pe ultimul rînd, valorile din coloana „zile”. Totalul trebuie să aibă, în cazul cînd valorile parțiale reprezintă numărul de zile au fost determinate corect, valoarea egală cu numărul de zile dintre prima operație din an și data de 31 decembrie ;

- se determină venitul anual cuvenit, care se înscrie în coloana „sume depuse” pe ultimul rînd (31 decembrie) înmulțind totalul coloanei „numere” cu coeficientul corespunzător cotei de venit zilnic a cărui valoare rezultă din formula :

$$v_z = \frac{v}{365 \times 100}$$

în care : v_z = coeficientul corespunzător cotei de venit zilnic și v = cota anuală de venit (de 6 la sută, pînă la 8 la sută sau 5 la sută, după caz)..

Venitul anual se înscrie pe ultimul rînd (31 decembrie) în coloana „sume depuse”, stabilindu-se și soldul final.

Pentru deplina înțelegere a metodei de calcul expuse, se dă următorul exemplu ipotetic :

a) nu s-au calculat „numere” întrucît soldul este sub 1 000 lei.

b) totalul este bun : (365 — 36 zile de la 1 ian. la 25 febr. = 309 zile).

$$c) \text{ venitul anual (cu 6\%)} = \frac{341400 \times 6}{365 \times 100} = 56,12$$

rotunjit = 56,15 lei.

Pentru a se asigura viteza de înregistrare și pentru a se înlesni controlul, este indicat ca toate calculele necesare pentru determinarea venitului anual să se facă direct pe fișa de evidență și nu pe documente separate. Pentru ca acest deziderat să fie rezolvat în condiții optime este necesar ca actuala „fișă de evidență a depunerilor la partea socială” (simbol 14-7-5b) să fie modificată în sensul ca, în macheta actuală a formularului, după coloana „sold” să se introducă o coloană intitulată „zile” și o altă coloană intitulată „numere”.

Calculul „numerelor” (produsul de forma z·D) și al sumei anuale a acestora se face foarte rapid cu ajutorul minicalculatoarelor, utilizîndu-se testele de memorie ale acestora. În acest caz trebuie determinate și înscrise pe fișe, anticipat, „zilele”, în dreptul fiecărui rînd. Verificarea exactității rezultatelor se face prin repetarea calculelor.

Nicolae TRIFAN

Data înregistrării	Explicații	Sume depuse (DEBIT)	Venit anual plătit, sume transferate, sume restituite (CREDIT)	Sold	Zile	Numere (5x6)
1983	Depus bord. nr.	500	—	500	28	— a)
25.02	Depus...	180	—	680	31	— a)
25.03	Depus...	180	—	860	28	— a)
25.04	Depus...	180	—	1040	66	68640
23.05	Depus...	360	—	1400	60	84000
28.07	Depus...	360	—	1760	29	51040
26.09	Depus...	180	—	1940	31	60140
25.10	Depus...	180	—	2120	29	61480
25.11	Depus...	180	—	2300	7	16100
24.12	Venit anual					
31.12	(cota 6 la sută)	56,15	—	2356,15	309 ^{b)}	341400

Raporturi de muncă

Aspecte privind raporturile juridice de muncă
din cooperația meșteșugărească

Dispozițiile art. 184 din Codul muncii recomandă organizațiilor cooperatiste să reglementeze raporturile juridice de muncă cu membrii cooperatori corespunzător principiilor înscrise în această lege-cadru, adaptate la specificul lor de activitate.

Prin art. 11, lit. d din Legea nr. 14/1968 privind organizarea și funcționarea cooperației meșteșugărești se conferă Uniunii Centrale a Cooperativelor Meșteșugărești dreptul de a emite norme obligatorii pentru toate organizațiile cooperației meșteșugărești cu privire la raporturile juridice de muncă dintre membrii cooperatori și cooperativă.

În acest cadru juridic, Consiliul UCECOM a emis Hotărârea nr. 1 din 25 februarie 1983. Totodată, sînt abrogate, cu data de 15 martie 1983, atît Hotărârea Consiliului UCECOM nr. 1/1970 privind organizarea și disciplina muncii în unitățile cooperației meșteșugărești, cit și Hotărârea Consiliului UCECOM nr. 5/1974 privind reglementarea raporturilor de muncă ale membrilor cooperativelor meșteșugărești și de invalizi.

1. Calitatea de membru cooperativ se dobîndește potrivit art. 10—12 din Statut (adoptat de către cel de-al VI-lea Congres al Cooperației Meșteșugărești din 18—19 ian. 1982):

— fie de la data expirării termenului de probă (maximum 15 zile), cînd primirea se face de adunarea generală la nivel de secție sau de cooperativă;

— fie de la data primirii provizorie, aprobată de comitetul executiv al cooperativei respective.

2. Detașarea unui membru cooperativ la cererea unei alte cooperative meșteșugărești se aprobă de comitetul executiv din cooperativa al cărei membru este, dar — aspect lesne de înțeles și explicat — numai cu **consimțămîntul său** (art. 13, alin. 1 din Hotărârea Consiliului UCECOM nr. 1/1983) spre deosebire de personalul muncitor supus prevederilor din Codul muncii, care nu poate refuza **nejustificat** executarea unei atari dispoziții. (A se vedea dr. C. Jornescu, T. Zega, Delegarea, detașarea și transferul, Editura științifică și enciclopedică, București, 1979, p. 39).

Această măsură — care nu poate dura decît maximum 2 ani — se poate lua și la cererea membrului cooperativ, în unele situații cum ar fi: îngrijirea sănătății pentru o boală la care se recomandă tratamentul într-o anumită zonă (localitate), apropierea față de soț, de părinți înaintați în vîrstă, în imposibilitatea de a se întreține ș.a. (art. 13, alin. 3 din hotărîrea sus-menționată). Ne reține atenția și acest element specific dreptului cooperativist, care imprimă acestei instituții juridice trăsături distincte.

În sensul celor subliniate, amintim că în dreptul muncii detașarea se întemeiază — ca o condiție generală — numai pe interesele serviciului, ale unității parte în contract sau — mai ales — ale celei la care s-a dispus această măsură. (A se vedea dr. C. Jornescu, T. Zega, op. cit., p. 30—31).

Potrivit art. 14, alin. 2 din Hotărîrea Consiliului UCECOM nr. 1/1983, cu aprobarea comitetului executiv al uniunii la care este asociată cooperativa, precum și cu **consimțămîntul membrilor cooperatori**, în situații deosebite (excepționale), determinate de calamități ori de interese majore ale economiei naționale, aceștia pot fi trecuți temporar (detașați) la unități (economice și instituții) socialiste de stat, organizații cooperatiste din alt sistem (CENTROCOOP, UNCAP) sau la organizații obștești.

Cooperatorii detașați își păstrează pe această perioadă: funcția, locul de muncă și încadrarea avute anterior în cooperativa al căror membri sînt (art. 13, alin. 5 din hotărîre).

3. Trecerea în interesul serviciului de la o cooperativă la alta — instituție similară transferului în interesul serviciului pentru personalul muncitor încadrat pe bază de contract — are loc numai cu **consimțămîntul** celui în cauză.

Menționăm că în dreptul muncii acordul persoanei încadrate este necesar numai în situații temeinic justificate (art. 69 C.m.). Și acest aspect evidențiază caracterul complex al raporturilor juridice de muncă de drept cooperativist-meșteșugăresc.

Tot trecere în interesul serviciului se consideră:

— primirea în rîndul membrilor cooperatori a persoanelor cu contract de muncă din cooperativa respectivă sau din altă organizație din sistemul cooperației meșteșugărești;

— trecerea unui membru cooperativ ca persoană încadrată cu contract de muncă în aceeași cooperativă ori în cadrul altei organizații cooperatiste din acest sistem.

Pentru ca această operație juridică să-și producă toate efectele — și, în primul rînd, să confere persoanei în cauză vechime neîntreruptă în aceeași unitate — sînt necesare, pe lîngă **consimțămîntul** acesteia, aprobările celor două organizații, precum și, după caz, a biroului comitetului executiv al uniunii sau a membrului Biroului Comitetului Executiv al UCECOM care coordonează sectorul respectiv de muncă.

Așadar, cel care s-a încadrat într-o unitate socialistă de stat înăuntrul termenului de 90 de zile de la încetarea calității de membru cooperativ — deci, de la ieșirea din cooperativă — cu acordul conducerii acesteia, beneficiază de vechime neîntreruptă în muncă, nefiind vorba de o trecere în interesul serviciului la care mai înainte făceam referire. (A se vedea și art. 10, lit. d din Legea nr. 1/26 III 1970).

4. Determinarea nivelului retribuției minime a membrilor cooperatori are în vedere nivelul productivității muncii în cooperație, precum și veniturile cooperativelor.

Principiul fundamental al retribuției muncii membrilor cooperatori este formulat în cuprinsul art. 29 din Hotărîrea Consiliului UCECOM nr. 1 din 25.II.1983, potrivit căruia „plata muncii se face numai în raport cu munca efectiv depusă”.

Se știe că, potrivit art. 86 din Codul muncii, personalul muncitor încadrat (evident, pe bază de contract) aflat în „gol de producție” fără vina acestuia — și care a rămas la dispoziția unității, beneficiază de 75 la sută din retribuția sa tarifară de încadrare.

În ceea ce ne privește, nouă ni se pare a fi de nivel superior reglementarea corespunzătoare privind raporturile de muncă în cooperația meșteșugărească (incidente membrilor cooperatori).

Este de subliniat, în acest sens, că „golul de producție” (lipsa de materiale, defectarea utilajelor ș.a.), indiferent de cauză (obiectivă — subiectivă), întrucît nu presupune prestarea unei munci utile cooperativei, nu implică, sub nici o formă, retribuția membrilor cooperatori.

Osebit de cele arătate, conducerii cooperativei îi revine sarcina de a păși la redistribuirea, cu caracter temporar, a celor în cauză în alte locuri de muncă, dacă măsurile luate pentru înlăturarea cauzelor au rămas inefficiente.

Această reglementare este în consens cu cerințele perfecționării sistemului actual de retribuție la nivelul tuturor celorlalte domenii ale activității economico-sociale.

5. Cazurile de încetare a raportului juridic de muncă cooperativist sînt cuprinse în prevederile art. 19 din Statut, precum și în cele ale art. 61 (1) din Hotărîrea Consiliului UCECOM nr. 1/1983.

Unul dintre acestea îl constituie încetarea sau reducerea activității cooperativei.

Cu privire la încetarea calității de membru cooperativ din cauza reducerii activității cooperativei, ar fi de observat dacă nu cumva această prevedere o contrazice pe cea din art. 62 (3) a acestei hotărîri.

Dispoziția vizată menționează că toți cei rămași disponibili, ca urmare a reducerii activității cooperativei, vor fi redistribuiți.

Evident, repartizarea ține întotdeauna seama de muncile calificate pe care cooperatorii, rămași disponibili, le cunosc.

Dacă această posibilitate nu-i realizabilă, cooperativa trebuie să ia măsurile necesare de calificare la locul de muncă.

Trecerea acestora în munci necalificate, fără a li se cere consimțământul, este interzisă.

Dar dacă cei în cauză refuză să primească celelalte oferte de muncă avansate de comitetul executiv al cooperativei respective?

În conformitate cu art. 62 (3) din actul normativ menționat, un atare refuz „nu atrage după sine pierderea calității de membru cooperat, cel în cauză având, însă, atât drepturile cât și obligațiile suspendate”.

Necorespunderea constituie, prin ea însăși, motiv temeinic de încetare a raportului juridic de muncă cooperatist?

Textul alineatului următor din hotărâre arată că, într-o astfel de ipoteză, la fel ca și mai înainte, operează suspendarea drepturilor și obligațiilor cooperatizatorilor care au devenit necorespunzătorii funcției sau locului de muncă în care sînt încadrați, sine die.

În concluzie, considerăm ambivalentă problema încetării calității de membru cooperat prin reducerea activității cooperativei. Această formulare, pentru a înlătura interpretările contradictorii, ar trebui revăzută, în consens cu principiile de bază ale raporturilor juridice complexe de muncă de tip cooperatist-meșteresc.

6. Toate litigiile izvorite între membrii cooperatizator și cooperativă în legătură cu primirea în cooperativă, repartizarea în muncă și schimbarea locului de muncă, executarea și încetarea raportului de muncă, sînt de competența organizațiilor cooperativei meșterescă ierarhic superioare (art. 88, alin. 3 din Hotărârea Consiliului UCECOM nr. 1/1983).

Soluționarea celorlalte litigii este de competența comisiei de judecată, judecătoriei, tribunalului sau Curții Superioare de Control Financiar, după caz, potrivit legii.

7. Ar mai fi de reținut că :

— dispozițiile art. 4 lit. h din Legea nr. 1/1970 nu-și găsesc aplicare în cazul personalului muncitor încadrat pe bază de contract din cooperativă meșterescă, în sensul că acestuia nu îi este recunoscut dreptul de a alege și de a fi ales în organele de conducere colective ale cooperativei;

— transferul în interesul serviciului al personalului menționat se aprobă de președintele cooperativei, sau de comitetul executiv (al acesteia), ori de cîte ori este vorba de persoane cu funcții de conducere din aparatul TESADP.

Titus PUNGA

Contractul de muncă al absolventului învățămîntului superior

Regulile aplicabile acestui contract sînt cele aplicabile contractului pe durată nedeterminată. Prin dispoziția de repartizare emisă de către Comisia Guvernamentală, absolventul este obligat să se prezinte la postul său pentru efectuarea stagiului. Durata acestuia este aceea prevăzută în Anexa la Decretul nr. 54/1975. Dispoziția de repartizare este obligatorie, iar unitatea unde a fost repartizat absolventul are obligația să-l încadreze în munca pentru care a fost repartizat.

Repartizarea absolvenților nu se poate face în ministere sau alte organe centrale.

Efectuarea stagiului începe odată cu prezentarea la post. Deși această durată este variabilă în funcție de specialitatea absolventului, există unele perioade de timp în care deși nu se prestează efectiv munca, se includ în calculul stagiului.

Astfel, perioada de concediu medical pentru incapacitatea temporară de muncă din cauză de boală sau accident, se include în calculul stagiului. De asemenea, se ia în calculul de stagiul și perioada de 112 zile — concediu de maternitate — perioada concediului pentru îngrijirea copilului bolnav în vîrstă de pînă la 3 ani, precum și concediul medical datorat carantinei.

În schimb, activitatea desfășurată de către absolvent în altă unitate decît aceea în care a fost repartizat nu se recunoaște drept stagiul. Conform art. 10 din Decr. 54/1975, absolvenții se vor prezenta la unitățile socialiste în termen de 1 lună de la data repartizării, cu excepția celor repartizați în învățămînt care se vor prezenta la posturi la data de 1 septembrie a anului în care au fost repartizați.

Acei absolvenți care îndeplinesc serviciul militar, vor înștiința în scris unitatea socialistă despre acest lucru urmînd să se prezinte la post în termen de 20 de zile de la data încetării obligațiilor militare.

Deși dispoziția de repartizare este obligatorie, conform art. 11 din Decr. 54/1975, pentru motive temeinice, Ministerul Educației și Învățămîntului poate, cu acordul ministerelor și organelor centrale să aprobe schimbarea repartizării în termen de 1 an. Unitățile socialiste au obligația de a urmări integrarea absolvenților în colectivele de muncă și de a verifica modul de perfecționare a cunoștințelor acestora.

Absolvenții repartizați în alte localități decît au domiciliul, au dreptul ca în condițiile legii să li se asigure de către unitatea unde au fost repartizați, locuință. Absolvenții cu examen de diplomă, repartizați în comune și care au avut domiciliul în alte localități, vor primi la prezentare la post o indemnizație de instalare egală cu retribuirea tarifară lunară fixată pentru primul an de activitate, iar absolvenții care nu beneficiază de această indemnizație vor primi de la unitățile socialiste, la cerere, la prezentarea la locul de muncă o jumătate din retribuire, în avans, cu obligația restituirii acesteia în 6 rate succesive, începînd cu a doua lună de funcționare.

De menționat că indemnizația de instalare și avansul din retribuire se acordă numai acelor absolvenți care își stabilesc domiciliul în localitatea unde își are sediul unitatea socialistă unde a fost repartizat. Acei absolvenți care se prezintă la posturi în alte localități decît unde domiciliază vor primi la prezentare la post, costul transportului pentru ei, membrii familiei lor și gospodăriei. Membrii familiei în înțelesul Decr. 54/1975 sînt : soțul sau soția, copiii și părinții aflați în întreținerea absolventului(ei).

În orașele declarate mari potrivit legii, absolvenții se pot stabili numai pe baza dispoziției de repartizare. În perioada stagiului, absolvenții vor fi retribuiți în baza prevederilor legale. Acei absolvenți care au avut o activitate retribuită de cel puțin 12 luni, se încadrează potrivit disp. art. 35 al. I din Legea nr. 57/1974, cu o retribuire tarifară corespunzătoare anului II de stagiul. Absolvenții care nu au promovat examenul de diplomă vor fi retribuiți în perioada de stagiul, pînă la promovarea acestuia, cu retribuirea tarifară de încadrare pentru primul an de activitate, conf. art. 15 din Decr. 54/1975. Aceia care lucrează în timpul stagiului ca muncitori sau personal operativ în acord colectiv sau individual primesc retribuirea cuvenită pentru realizări în producție dacă aceasta este mai mare decît retribuirea pentru primii ani de activitate.

Dreptul la concediul legal de odihnă se naște după trecerea perioadei de 11 luni. Absolvenții primesc alocație de stat în condițiile Decr. 246/1977 — după primele 3 luni de activitate, iar în perioada de incapacitate temporară de muncă, primesc drepturile prevăzute de HCM 880/1963. În timpul stagiului, absolvenții pot fi transferați în interesul serviciului în specialitatea în care au fost pregătiți sau în specialități apropiate. Absolvenții nu pot denunța contractul de muncă în perioada stagiului în temeiul art. 129 și 135 C. muncii.

Menționăm că absolvenților cărora li se desface contractul de muncă pentru motive **neimputabile**, vor continua stagiul la alte unități socialiste stabilite de ministere sau

alte organe centrale în subordinea cărora se află unitatea care are absolvenții.

Neprezentarea la post conform art. 20 din Decr. 54/1975 se sancționează cu o penalitate civilă în sumă de 5 000 lei pentru absolvenții facultăților cu durata de până la 4 ani și 8 000 lei în cazul în care facultatea absolvită are o durată de 4 ani. În cazul efectuării parțiale a stagiului, penalitatea se reduce proporțional cu durata acestuia, dar plata penalității nu îl scutește pe absolvent de efectuarea stagiului. Unitatea socialistă la care a fost repartizat absolventul care nu s-a prezentat la post va încheia proces-verbal de neprezentare pe care îl va înainta absolventului în cauză. Acesta va putea face contestație la comisia de contestații care funcționează pe lângă Ministerul Muncii și care se va rezolva în termenul de 30 de zile. Procesul-verbal necontestat sau respins va constitui titlu executor. Dacă în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a procesului-verbal, absolventul se prezintă la post, el este scutit de plata penalității. Sumele încasate cu titlu de penalitate civilă se varsă la bugetul statului.

Aceeași procedură este urmată de către unități și în cazul în care absolventul a efectuat stagiul parțial. Dacă însă absolventul nu se prezintă la post din cauză de forță majoră ca: accident, boală etc., penalitățile nu se aplică. Unitatea socialistă va putea avea în vedere și alte situații apreciable „forță majoră”.

Reamintim cu această ocazie că constituie contravenție și se sancționează cu amendă variind între 2 000—3 000 lei următoarele fapte săvârșite de unități:

— refuzul unității de a încadra un absolvent care i-a fost repartizat în baza cererii acestei unități.

— încadrarea unui absolvent ce nu i-a fost repartizat sau care nu a efectuat stagiul la unitatea unde a fost repartizat.

Reglementare: Legea nr. 57/1974, Decretul nr. 54/1975.

Rotaru MIHAI

Colaborarea între întreprinderi

Consecințele neefectuării unor comunicări

În cursul executării contractelor economice se impune — uneori — efectuarea unor comunicări către partea cocontractantă. Necesitatea lor rezultă, fie în mod explicit, fie în mod implicit, din dispozițiile normative aplicabile raportului contractual respectiv. Asemenea comunicări produc importante consecințe juridice iar omisiunea efectuării lor ocazională urmările la care ne vom referi în cele ce urmează.

1. În conformitate cu prevederile art. 7 din Decretul nr. 465/1979 și ale Ordinului ministrului aprovizionării tehnico-materiale și controlului gospodăririi fondurilor fixe nr. 43/1983, livrarea materiilor prime și materialelor noi se efectuează, potrivit contractelor economice încheiate, numai în proporția în care unitățile beneficiare și-au îndeplinit obligația de recuperare și de predare a materialelor refolosibile, potrivit prevederilor de plan.

Din textul art. 1 al ordinului menționat rezultă că sarcina de a dovedi îndeplinirea obligației respective revine unității beneficiare de materii prime și materiale noi. Deci, în lipsa unei asemenea dovezi, unitățile furnizoare sînt în drept să sisteze livrările fără a avea de suportat rigorile prevăzute de lege pentru cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale de livrare.

Pînă cînd este justificată menținerea sistării livrărilor? Răspunsul ne este dat de art. 2 din ordinul menționat: Livrările pot fi reluate „numai pe măsura recuperării restanțelor la sarcinile de predare”.

Apare deci, că îndeplinirea — cu întîrziere — a sarcinii de recuperare și de predare a materialelor refolosibile produce efecte dintre cele mai importante asupra executării

contractului economic de furnizare a materiilor prime și materialelor noi.

Este oare suficient ca acele restanțe să fie recuperate pentru ca unitatea furnizoare să aibă obligația de a relua livrările?

Socotim că nu, deoarece prin dispozițiile normative suscitade, alături de obligația recuperării și predării materialelor refolosibile, în sarcina unităților beneficiare de materii prime și materiale noi s-a stabilit și îndatorirea de a dovedi îndeplinirea acelei obligații. Această dovadă se realizează prin prezentarea adeverinței eliberate de întreprinderile județene și a municipiului București, de recuperare și valorificare a amterialelor refolosibile, adeverință în care se precizează atît sarcinile de predare trimestriale, cît și cantitățile efectiv predate. Ca atare, livrările nu vor fi reluate atîta timp cît nu se prezintă unității furnizoare dovada respectivă.

Cu alte cuvinte, este posibil ca livrările să rămîn în continuare sistate, deși restanțele în îndeplinirea sarcinilor de predare au fost recuperate. Această posibilitate se transformă în realitate dacă unitatea beneficiară de materii prime și materiale noi nu transmite unității furnizoare dovada eliberată de I.J.R.V.M.R. cu privire la lichidarea restanțelor. Într-o astfel de situație, nu există temei pentru a se angaja răspunderea unității furnizoare care nu a reluat livrarea materiilor prime și materialelor noi contractate, deoarece aceasta reprezintă consecința exclusivă a omisiunii unității beneficiare de a transmite dovada respectivă. Ca urmare, în acest caz, consecințele neexecutării contractului de furnizare a materiilor prime și a materialelor noi rămîn în sarcina unității beneficiare nu datorită nerecuperării restanțelor la sarcinile de predare, ci din cauza neîndeplinirii obligației de a comunica unității furnizoare dovada de mai sus.

2. Potrivit art. 96 (1) din Legea nr. 9/1972, sînt interzise angajarea de cheltuieli, contractarea de lucrări ori de livrări pentru investiții, înainte de includerea lor în planul național unic de dezvoltare economico-socială și de aprobarea documentației tehnico-economice potrivit legii.

Aceste dispoziții normative reprezintă reguli de conduită de a căror respectare depinde validitatea contractului de furnizare a utilajelor destinate investițiilor.

Este în afara oricărei îndoieli că un asemenea contract, încheiat fără aprobările menționate, nu produce efecte, fiind nul.

Problema este mai complexă decît apare la prima vedere, deoarece, în aprecierea compartimentului părților, nu se poate face abstracție de împrejurarea dacă acestea au cunoscut actele juridice care atestă valabilitatea sau — dimpotrivă — nulitatea contractului.

Atît textul legal citat, cît și Instrucțiunea comună nr. 7/1971 a Primului Arbitru de Stat și a Președintelui Băncii de Investiții impune părților ca, la încheierea contractului, să se convingă, prin comunicarea de acte doveditoare, asupra încadrării utilajelor în documentația tehnico-economică a investiției aprobate. Instrucțiunea la care ne referim prevede chiar obligația unității beneficiare de a transmite celei furnizoare documente de natură să demonstreze încadrarea obiectului contractului în documentația legal aprobată a investiției.

Nu este deci, suficient ca investiția să fie aprobată. Mai este necesar ca această împrejurare să fie dovedită prin acte transmise unității furnizoare. Sîntem, prin urmare, în fața a două elemente distincte: a. faptul în sine a aprobării investiției; b. faptul transmiterii documentelor care atestă existența aprobării.

Deși legea condiționează validitatea contractului numai de aprobarea investiției ca fapt în sine, împrejurarea dacă actele doveditoare ale aprobării s-au comunicat și la care anume dată poate avea consecințe asupra posibilităților părților de a-și executa obligațiile contractuale și asupra răspunderii lor patrimoniale.

Astfel, de pildă, deși la data încheierii contractului de furnizare a utilajelor investiția era aprobată, unitatea beneficiară nu a dat urmare cererii unității furnizoare de a

i se comunica documentul de aprobare a investiției. Într-o asemenea situație, lipsind acel document, unitatea furnizoare în mod justificat a renunțat la introducerea utilajelor în procesul de fabricație, neputându-i-se imputa nelivrarea lor la termenul contractual. Aceasta — deoarece, în situația dată, unitatea furnizoare a putut avea convingerea că investiția nefiind aprobată, contractul de furnizare a utilajelor este nul. Or, în temeiul unui contract nul nu avea obligația — și nici măcar dreptul — de a livra utilajele. Așadar, într-o asemenea situație, consecințele întârzierii în livrarea utilajelor n-ar putea fi stabilite în sarcina unității furnizoare. Aceste consecințe sînt în seama unității beneficiare, dar nu pe motivul neaprobării investiției, ci pe considerentul că nu a transmis dovezile care atestă aprobarea respectivă, dovezii cerute de unitatea furnizoare și în lipsa cărora aceasta a fost îndreptățită să nu treacă la executarea contractului de furnizare a utilajelor.

Raționînd astfel vom ajunge la concluzia că soluția inversă este posibilă atunci cînd unitatea furnizoare nu a pus la îndoială existența aprobării investiției afirmată de către unitatea beneficiară, întrucît nu i-a cerut acesteia, nici cu ocazia încheierii contractului și nici cu prilejul executării lui, prezentarea unor dovezi în sensul celor de mai sus. Cu alte cuvinte, reprezentarea ambelor părți cu privire la existența aprobării investiției corespundea, prin ipoteză, cu realitatea concretă, investiția respectivă fiind aprobată la data încheierii contractului.

Într-o astfel de situație, socotim că unitatea furnizoare nu ar putea invoca cu succes — în justificarea nelivrării utilajelor contractate — faptul că nu i s-a comunicat documentul de aprobare a investiției. Într-adevăr, aprobarea a existat în fapt, ceea ce exclude cu desăvîrșire existența unei cauze de nulitate a contractului sub acest aspect. Cît privește nelivrarea utilajelor, ea nu s-a datorat lipsei documentului de aprobare a investiției — pe care unitatea furnizoare nici nu l-a cerut — ci altor cauze care nu sînt exoneratoare de răspundere. Pe cale de consecință, în acest caz, apărarea unității furnizoare de răspundere, pe motivul necomunicării aprobării investiției ar constitui o soluție formală, ce nu ar ține seama de cauzele reale care au determinat neexecutarea contractului.

3. Potrivit art. 159 din Legea nr. 9/1972, unitățile economice care livrează produse, execută lucrări sau prestează servicii sînt în drept să pretindă clienților lor — care întîrzie în mod repetat plata și le creează greutăți financiare — să le asigure anticipat sumele necesare efectuării plăților, prin instrumente de decontare bancare prin care să se ateste, în prealabil, existența posibilităților de plată.

În cazul în care unitățile beneficiare nu asigură anticipat sumele necesare efectuării plăților, unitățile furnizoare pot suspenda livrările de produse, încunoscîntînd cu 30 de zile înainte de aplicarea acestei măsuri unitatea beneficiară și organul său ierarhic superior.

Rezultă deci, că măsura suspendării livrărilor se poate adopta cînd sînt întrunite cele două condiții prevăzute în textul legal citat și anume, întârzieri repetate în îndeplinirea obligației de plată a prețului și dificultăți financiare resimțite — din această cauză — de către unitatea furnizoare.

Aplicarea efectivă a măsurii este subordonată unei cerințe care nu ține de condițiile de mai sus și anume, de încunoscîntarea prealabilă a unității beneficiare și a organului său tutelar. Deci, sîntem în fața încă unei situații în care comunicările făcute de una dintre părțile contractante sînt generatoare de efecte juridice în cadrul executării contractului.

4. Dintre obligațiile de comunicare ale unor acte sau fapte juridice expres reglementate de lege face parte și aceea prevăzută de art. 46 alin 1 din Legea nr. 71/1969. În conformitate cu dispozițiile legale citate, unitatea socialistă a cărei obligație contractuală nu poate fi executată din cauză de forță majoră are îndatorirea să aducă la cunoștință celelalte părți imposibilitatea de executare survenită, în termen de 5 zile de la data apariției acestei cau-

ze și să-i comunice actele doveditoare, în termen de cel mult 15 zile de la aceeași dată; de asemenea, este obligată să-i comunice de înaltă data încetării cazului de forță majoră.

Neîndeplinirea obligațiilor de mai sus atrage răspunderea unității socialiste vinovate. Obiectul răspunderii îl constituie prejudiciul încercat de unitatea socialistă creditoare a obligației de comunicare neîndeplinite în termenul prevăzut de lege. Mai precis, este vorba de acel prejudiciu încercat ca urmare neîndeplinirii obligației contractuale care s-ar fi putut evita dacă forța majoră ivită ar fi fost comunicată în termenul legal.

De exemplu, în cazul imposibilității de preluare a produselor contractate, forța majoră comunicată și dovedită în termen unității furnizoare îi creează acesteia posibilitatea de a lua, din timp, măsuri pentru evitarea degradării sau alterării produselor destinate unității beneficiare ori pentru redimensionarea planului de producție în raport cu cantitățile efective pe care unitatea beneficiară le poate prelua.

Datorită neîndeplinirii obligației de comunicare, unitatea furnizoare se poate găsi în imposibilitate de a lua, în timp util, asemenea măsuri. Daunele survenite în aceste circumstanțe, sînt în sarcina unității care nu a respectat obligația de comunicare prevăzută de lege. Ca atare, ea răspunde nu pentru neîndeplinirea obligației contractuale de preluare a produselor prevăzută în contract — neexecutarea fiind justificată, sub acest aspect, prin forța majoră — ci pentru neîndeplinirea obligației de comunicare prevăzută de art. 46 alin. 1 din Legea nr. 71/1969.

H. MATEI

Drept și uzanțe internaționale

Regimul jurisdicțional în materia titlurilor de protecție a invențiilor în raporturile dintre țările membre ale C. A. E. R.

1. În raporturile dintre statele membre ale C.A.E.R., regimul jurisdicțional referitor la protecția titlurilor care au de obiect creația tehnică se întemeiază pe convenții multilaterale încheiate între aceste țări.

Este vorba în primul rînd de Convenția privind soluționarea pe cale arbitrală a litigiilor de drept-civil decurgînd din raporturile de colaborare economică și tehnico-științifică, semnată la Moscova la 26 mai 1972 și ratificată prin Decretul nr. 565 din 9 noiembrie 1973.

În al doilea rînd, se aplică Acordul privind protecția juridică a invențiilor, modelelor industriale, modelelor de utilitate și a mărcilor de fabrică realizate în cadrul colaborării economice și tehnico-științifice dintre organizațiile țărilor membre ale C.A.E.R., încheiat la Moscova la 12 aprilie 1973 și aprobat prin H.C.M. nr. 804 din 11 iulie 1973.

În al treilea rînd, menționăm Acordul privind recunoașterea reciprocă a certificatelor de autor și a altor titluri de protecție a invențiilor, încheiat la Havana la 18 decembrie 1976 și ratificat prin Decretul nr. 67 din 27 martie 1981.

2. Spre a înlesni înțelegerea regimului jurisdicțional instituit prin menționatele instrumente internaționale cu caracter multilateral, este necesar să fie precizată în prealabil noțiunea de „titluri de protecție a invențiilor“.

În această privință definiția lor globală este formulată în art. 1 al Acordului de la Havana din 1976. Potrivit textului citat, denumirea de „titluri de protecție“ include cer-

icatele de autor, brevetele și alte titluri de protecție pentru invențiile create în țările participante la Acordul de la Havana.

Menționatul Acord reglementează de altfel atît procedurile care se îndeplinesc în vederea recunoașterii titlurilor de protecție în statele contractante, cit și căile de atac împotriva hotărîrilor pronunțate în materie. Urmează să examinăm dacă atari hotărîri pot să fie date de către comitetele de arbitraj din țările participante la acest Acord.

3. În problema ce ne interesează, Convenția de la Moscova din 1972 prevede două reguli, una de generală aplicare, alta derogatorie, cu caracter restrictiv.

În conformitate cu regula de generală aplicare, înscrisă în art. II, pct. 1, litigiile care apar în procesul colaborării economice și tehnico-științifice dintre organizațiile economice din statele membre ale C.A.E.R. sînt rezolvate de către instanța de arbitraj de pe lângă Camera de Comerț din ara pîrîtilui sau — cu acordul pîrților la contractul concret de comerț exterior — dintr-o țară terță participantă la Convenția de la Moscova din 1972. Definiția colaborării economice și tehnico-științifice, avută în vedere de această Convenție, este extrem de largă, astfel cum rezultă din enumerarea exemplificativă cuprinsă în art. I, pct. 2.

Ținînd seama de textul citat, s-ar putea crede că și litigiile avînd de obiect „titlurile de protecție” privitoare la invențiile create în țările membre ale C.A.E.R. ar intra în atribuțiile comisiilor de arbitraj.

Nu trebuie însă pierdut din vedere că regula generală de competență din art. II, pct. 1, suferă o restrîngere însemnată, prevăzută de art. VI, pct. 2 din Convenția de la Moscova din 1972. În conformitate cu acest ultim text, dispozițiile Convenției menționate nu se aplică „litigiilor de

drept civil care, în conformitate cu legislația națională în vigoare în momentul semnării Convenției, sînt de competența exclusivă a instanțelor judecătorești sau a altor organe de stat”.

Dispozițiile citate ale art. VI, pct. 2 nu precizează în terminis diferențele pe care le exceptează din competența comisiilor de arbitraj, lăsînd loc interpretării textului. În orice caz pot să subsiste deosebiri de la o țară contractantă la alta.

Limitîndu-ne la legislația noastră, trebuie semnalat că art. 52 al Legii nr. 62 din 2 noiembrie 1974 privind invențiile și inovațiile, încredințează unui organ de jurisdicție specializat, denumit Comisia pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile, o serie de atribuții cu caracter contencios în acest domeniu. Potrivit Regulamentului său de funcționare, revine acestei comisii, care își desfășoară activitatea în cadrul O.S.I.M., să soluționeze contestațiile care au ca obiect îndeosebi refuzul înscrierii de către O.S.I.M. a cererilor de brevete sau cazurile în care O.S.I.M. recunoaște anumite priorități convenționale solicitanților. Comisia la care ne referim rezolvă, în al doilea rînd, cererile de anulare a brevetelor de invenții acordate de către O.S.I.M.

Intrucît cetățenii străini cu domiciliul în alte state, precum și persoanele juridice străine beneficiază în țara noastră de regimul național, în condițiile stabilite de convențiile internaționale la care R.S. România este parte, iar în lipsa acestora pe bază de reciprocitate, așa cum precizează art. 8, alin. 2 din Legea nr. 62/1974, înseamnă că pentru ocrotirea drepturilor menționate de creație tehnică se pot naște în mod firesc litigii cu elemente de extraneitate. Cu

Răsfoind prin dosare.

Refuzul de plată justificat... prin afirmații false

O simplă lectură a dosarului nr. 1004/1982 a Arbitrajului de Stat Central pune în evidență practica nelegală a unui debitor contractual, profund dăunătoare creditorului său. Dar, mai întîi să prezentăm speța („cazul”, cum ar fi denumită într-un anumit limbaj).

În cadrul unui contract de comision pentru import beneficiarul — o bază de aprovizionare — a confirmat contractul extern încheiat de întreprinderea de comerț exterior comisionară, acceptînd astfel importul respectiv.

Cum desfacerea respectivelor mărfuri nu prea era asigurată la intern, după primirea lor, beneficiara a refuzat plata facturii în lei, sub motivarea expresă „marfă ne-comandată”, afirmație nefondată, falsă, prin care banca a fost indusă în eroare iar creditorul a tras consecințele: nici pînă la data cînd scriem aceste rînduri nu a fost plătită factura în cauză refuzată la plată în aprilie 1982.

Evident, creditorul contractual nu a stat indiferent în fața unui asemenea abuz al debitorului; potrivit

procedurii de conciliere prearbitrală a căutat să-l convingă de faptul că refuzul de plată este în afara oricăror norme de drept, însă fără nici un rezultat. Și astfel s-a declanșat procedura arbitrală, care a dat naștere dosarului amintit.

Ce au relevat probele administrative?

În primul rînd, s-a stabilit fără echivoc obligația de plată a debitorului pîrît.

În al doilea rînd, s-a calculat că dobînda la suma neplătită este de peste 150 mii lei, la care se adaugă cheltuielile de arbitraj.

Problema care se pune: Cine suportă toate aceste cheltuieli? Răspunsul îl găsim în „Legislația întreprinderii de la „A la Z”, ediția 1984:

„În raporturile contractuale dintre unitățile economice predomină principiul concilierii prearbitrale a litigiilor și numai în cazurile în care o conciliere prearbitrală nu se poate realiza se recurge la acțiunea de arbitraj. Acest principiu instituționalizat de dreptul economic obligă părțile să încerce în mod efectiv

concilierea, în caz contrar partea debitoare care nu este receptivă și nu este de acord cu soluțiile vădit legale propuse de partea creditoare este în culpă. Așa fiind, urmează să suporte toate cheltuielile pe care le-a provocat, cu rea-credință, din momentul în care a refuzat concilierea: cheltuieli de arbitraj, majorarea penalităților datorate, dobînda la suma datorată etc. Pe planul dreptului muncii, aceste cheltuieli suplimentare constituind prejudicii care puteau fi evitate, urmează să fie imputate persoanelor vinovate de neconcilierea litigiilor, respectiv de neplata la timp a sumelor cert datorate. Astfel, dacă o unitate economică refuză o plată cu motivarea „marfă necontractată”, iar persoanele competente să ia decizii nu revin asupra refuzului, deși în faza de conciliere s-a făcut dovada de necontestat că livrarea a fost contractuală, acestea urmează să răspundă de prejudiciul suplimentar provocat prin inacțiunea lor. Dacă refuzul de plată a fost făcut din eroare, cu vinovăție, de o altă persoană, aceasta urmează să răspundă material numai pentru partea de prejudiciu produs de la data refuzului și pînă la încercarea de conciliere prearbitrală; după această dată vina și, deci răspunderea, revine celor ce nu au acceptat concilierea pe cale amiabilă”.

DALEX

toate că ele se includ în noțiunea largă a diferendelor de comerț exterior, legiuitorul le sustrage, datorită gradului lor înalt de tehnicitate, din competența C.A.B. Regulamentul acestui organ de arbitraj nu se referă explicit la derogările amintite de la sfera activității sale jurisdicționale, dar socotim că le subînțelege, prevederile sale fiind desigur concordante cu celelalte norme imperative din dreptul nostru intern.

4. În ce privește regimul jurisdicțional stabilit prin convenții multilaterale al căror obiect îl formează creația tehnică, este de menționat că potrivit art. 17, alin. final al Acordului de la Moscova din 1973, amintit anterior (nr. 1), „litigiile a căror rezolvare este atribuită, prin legea națională în vigoare în momentul semnării prezentului Acord sau prin acorduri internaționale, în competența exclusivă a organelor corespunzătoare din țările participante la Acord vor fi soluționate de aceste organe“.

În țara noastră au rămas așadar aplicabile în continuare, în virtutea textului citat al Acordului multilateral din 1973, dispozițiile Legii nr. 62/1974 care, după cum s-a putut reține, aduc restringeri competenței materiale a C.A.B., spre a deferi Comisiei de contestații din cadrul O.S.I.M. diferențele în discuție.

5. O soluție similară se desprinde din prevederile Acordului de la Havana din 1976, atât referitor la hotărârile de recunoaștere a titlurilor de protecție emise în statul de origină (a), cât și cu privire la căile de atac împotriva unor asemenea hotărâri (b).

a) Regimul competenței jurisdicționale în materia hotărârilor de recunoaștere a titlurilor de protecție este stabilit de art. 5, pct. 1 și 3 din Acordul citat. Potrivit textului menționat, organul care decide recunoașterea titlului de protecție ce provine dintr-un alt stat (stat de origină) sau dispune respingerea cererii este Oficiul de invenții din țara solicitată. Aceeași soluție se desprinde și din art. 4, pct. 2 al Acordului, care prevede că în cazul solicitării titlului de protecție în forma certificatului de autor, demersul se depune de către solicitant, prin intermediul organului competent al țării de origină a invenției, direct la Oficiul de invenții al țării contractante unde se cere recunoașterea titlului de protecție. Cităm în fine art. 9, pct. 1 din Acordul de la Havana, care prevede că terțele persoane, lezate de cererea de recunoaștere a unui titlu de protecție, au dreptul să comunice în prealabil Oficiului de invenții al țării solicitate motivele care împiedică pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere.

b) Căile de atac împotriva hotărârilor menționate pot fi exercitate, după caz, de către însuși solicitantul în cauză sau de către terțe persoane.

Solicitantul are interes să atace o hotărâre prin care i se respinge cererea sa de recunoaștere a titlului de protecție. Calea de atac poartă denumirea de contestație, potrivit art. 5, pct. 3 din Acordul de la Havana, fiind supusă legislației naționale a țării unde s-a pronunțat hotărârea de refuz al recunoașterii.

Terțele persoane pot fi interesate să atace o hotărâre prin care s-a admis o cerere de recunoaștere a titlului de protecție. În această privință, art. 9 din Acordul menționat dispune că orice persoană interesată poate, în conformitate cu legislația națională a țării unde se recunoaște titlul de protecție, să depună o contestație împotriva hotărârii de recunoaștere a acestuia sau o cerere de anulare a unei asemenea hotărâri. Motivarea și efectele juridice ale cererii de anulare, ca și procedura de examinare a acestora, sînt, potrivit art. 9, pct. 2 din Acordul de la Havana din 1976, cele stabilite de legislația națională a țării care a primit demersul referitor la titlul de protecție.

Trimțterea explicită pe care Acordul menționat o face la legislația națională a țării solicitate, în cadrul soluționării căilor de atac ce pot fi exercitate împotriva hotărârii de recunoaștere a titlului de protecție are în vedere, în R. S. România, Legea nr. 2 din 1974, la care ne-am mai referit. Or așa cum s-a arătat (nr. 3), art. 52 din această Lege încredințează competența exclusivă în materie Comisiei pentru soluționarea contestațiilor de pe lângă O.S.I.M.

În concluzie rezultă că intervenția C.A.B. nu se justifică în nici unul dintre cazurile de aplicare a Acordului de la Havana din 1976, deși este vorba, lato sensu, tot de litigii de comerț exterior.

dr. O. CAPAȚINA

Jurisdicții

Compunerea Comisiilor de judecată din organizațiile cooperatiste

După cum se știe, comisiile de judecată din întreprinderi, organizații economice, instituții, organe de stat, precum și cele de pe lângă comitetele (birourile) executive ale consiliilor populare își exercită atribuțiile în complet compus din trei membri, prezidat de președinte, ori de înlocuitorul său.

Ori de cite ori soluționează litigiile de muncă, acesta se întrecește cu doi membri delegați, și anume: unul de către conducerea unității, iar celălalt de către comitetul sindicatului. (Referitor la organul competent să dispună delegarea, calitățile și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească membrii delegații, precum și cu privire la durata și modalitatea delegării, a se vedea recent dr. C. Jornescu: „Întregirea completului de judecată pentru soluționarea litigiilor de muncă“, în „Supliment la Revista economică“ nr. 13/1.IV.1983, p. 13).

Este de observat că această compunere vizează litigiile de muncă privind personalul muncitor încadrat pe bază de contract, altfel spus, în termeni depășiți, „angajații organizațiilor socialiste“ (art. 7 din Legea nr. 59/1968).

Pe de altă parte, trebuie să avem în vedere cadrul legislativ, unitar și sub acest aspect, cu privire la compunerea (completelor) comisiilor de judecată din organizațiile cooperatiste instituit prin Legea nr. 59/1969. (A se vedea D. Gherasim: Compunerea și competența comisiilor de judecată din cooperativele meșteșugărești, în „R.R.D.“ nr. 3/1969, p. 85).

Inseamnă oare că în materia litigiilor de muncă — care diferă față de cele cu caracter patrimonial — izvorite între cooperative și membrii acestora, comisiile de judecată își vor exercita atribuțiile jurisdicționale în complet de trei membri, potrivit art. 6(2) din lege? Evident.

Motivarea rezidă în particularitățile raporturilor juridice interne de drept cooperatist, mai exact a celor de muncă care se întilnesc numai în cooperativele de producție (agricolă și meșteșugărească) și asociațiile economice inter-cooperatiste. (În acest sens, a se vedea prof. dr. E. Lupan, Drept cooperatist, Editura didactică și pedagogică, București, 1977, p. 38).

Organizațiile cooperatiste — organizații socialiste obștești cu caracter economic — constituie expresia voinței (liber consimțită) de asociere din inițiativă proprie a membrilor săi componenți.

De aici rezultă că dobîndirea calității de membru cooperator se întemeiază pe asocierea (adeziunea) liber consimțită, generatoare de raporturi juridice complexe, odată cu care cooperatorul dobîndește efectiv și calitatea de membru component al organului suprem de conducere din cooperativa primară, respectiv al adunării generale. (A se vedea D. Gherasim, Elemente de drept cooperatist-meșteșugăresc, Editura UCECOM, București, 1970, p. 289—293 și 357—358).

Spre deosebire de personalul muncitor, încadrat pe baza contractului individual de muncă, care nu face parte de drept din conducerea unității economice — sau instituției de stat respectiv — supus unei ierarhii funcționale distincte și căruia îi sînt incidente dispozițiile Codului muncii.

Încadrarea sa în muncă, realizată prin încheierea acestui contract îi conferă, printre altele, dreptul de a fi apărat în

fața organelor jurisdicționale de către organizațiile sindicale (art. 169 din Codul muncii).

Nu același lucru se poate spune cu privire la cooperatori, a căror calitate de membri asociați, în opinia noastră, este incompatibilă cu aceea de sindicalist.

Prin urmare, întregirea (completelor) comisiilor de judecată cu doi membri delegați, în condițiile art. 7 din Legea nr. 59/1968, are în vedere tocmai necesitatea asigurării participării părților contractante în proces pe picior de deplină egalitate.

Din cele prezentate, rezultă că ori de câte ori se soluționează litigiul de muncă dintre organizații cooperatiste și membrii acestora, aceste organe obștești de influențare și jurisdicție își exercită atribuțiile în complet de trei membri, potrivit art. 6 (2) din legea organică. Aceeași componență se păstrează și în ipoteza în care personalul muncitor din celelalte organizații obștești nu este încadrat pe bază de contract individual de muncă. (Ubi lex non distinguit nec nos distinguere possemus).

Sub aspectul discutat, credem că se impune a se face o referire specială în ipoteza în care litigiul de muncă privește persoane încadrate pe bază de contract care, concomitent, au și calitatea de membri cooperatori. În acest sens, îl exemplificăm pe mecanizatori și personalul muncitor existent la secțiile și formațiile de mecanizare organizate pentru unitățile agricole cooperatiste, știut fiind că aceștia „vor deveni cooperatori cu aprobarea adunării generale”; de asemenea, „își mențin calitatea de personal muncitor al stațiunii pentru mecanizarea agriculturii” (alin. 2—3 al art. 4 din Decretul Consiliului de Stat nr. 4 din 7 ian. 1982, privind îmbunătățirea activității de mecanizare și reglementarea raporturilor dintre stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și unitățile agricole din cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste).

Concluzia trebuie să țină seama de conținutul acestei duble subordonări. În tot cazul, comisiile de judecată din stațiunile de mecanizarea agriculturii, având de soluționat atari litigii, cu această categorie de personal, își vor exercita atribuțiile în complet constituit din trei membri, întregit cu cei doi membri delegați.

Față de unele dificultăți de interpretare examinate, în încheiere considerăm că s-ar impune modificarea și completarea art. 7 din Legea nr. 59/1968 în sensul următor:

„Art. 7 — Comisia de judecată își exercită atribuțiile jurisdicționale în complet de trei membri, prezidat de președintele sau de înlocuitorul său, în cazul în care soluționează litigiul de muncă privind pe membri asociați ai organizațiilor cooperatiste și celorlalte organizații obștești.

Cînd asemenea litigii se referă la personalul muncitor încadrat pe bază de contract individual de muncă din organizații socialiste și celelalte organizații obștești, completul de judecată se întregeste cu doi membri delegați, unul de către conducerea organizației respective, iar celălalt de către comitetul sindicatului”.

Importanța acestei probleme este cu totul deosebită dacă avem în vedere faptul că compunerea comisiilor de judecată în alt fel decît acest mod constituie o nulitate absolută. (A se vedea pct. A din Decizia de îndrumare a Plenului Tribunalului Suprem nr. 10/29 dec. 1973, publicată în B.Of. partea a III-a nr. 47 din 15.II.1974, p. 6).

Titus PUNGA

Caracterele hotărîrilor Comisiei de judecată — consecințe

Potrivit prevederilor art. 43 din Legea nr. 59/1968, „hotărîrile date de comisia de judecată în rezolvarea litigiilor de muncă sînt executorii. Ele sînt și definitive dacă au fost date în litigiul al cărui obiect are o valoare ce nu depășește 1000 lei”.

Hotărîrea comisiei de judecată dată într-un litigiu de muncă prezintă următoarele caractere: ea are puterea

doveditoare a actelor juridice; are efec declarativ; dacă este definitivă dobîndește autoritate de lucru judecat; este executorie; are caracter relativ; prin pronunțarea sa comisia se dezinvestește de judecarea pricinii. Din caracterele hotărîrii de judecată, înfățișate mai sus, se deduc o serie de consecințe, pe care le prezentăm în continuare.

Prin pronunțarea într-un litigiu, comisia se dezinvestește de judecarea pricinii, nici unul din membrii comisiei neavînd dreptul de a reveni asupra părerii exprimate în minută, și nici comisia în întregul său nu poate proceda încă o dată la soluționarea cauzei:

Avînd caracter declarativ, prin hotărîre nu se constituie anumite drepturi ale părților litigante, ci doar se recunosc drepturile lor preexistente. Ca atare, prin hotărîrea comisiei de judecată nu se dobîndește și nu se atribuie nici un drept, nici unuia din părți; hotărîrea recunoaște un drept preexistent încălcător sau nerecunoscut de cealaltă parte.

Prin dobîndirea autorității lucrului judecat de către hotărîrile definitive ale comisiei de judecată, comisia nu mai poate soluționa un nou litigiu între aceleași părți, indiferent de faptul că fiecare parte are aceeași sau altă calitate de pîrit sau de reclamant (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1497/1972). Prin caracterul său, relativ, hotărîrea comisiei de judecată produce efecte numai între părțile litigiului. Aceasta are drept efect că de admiterea unei contestații nu pot beneficia și alte persoane care nu au sesizat comisia de judecată, chiar dacă ele figurau în aceeași decizie de imputare (Trib. jud. Hunedoara, dec. civ. nr. 1275/1974).

Hotărîrea comisiei de judecată dată în litigiile de muncă fiind executorie în baza art. 43 din Legea nr. 59/1968, din momentul pronunțării, începe să curgă termenul de prescripție a dreptului de a cere executarea silită (art. 7, alin. 1 din Decretul nr. 167/1958). Prin consecință, exercitarea oricărei căi de atac — prin ea însăși — nu suspendă executarea. Suspendarea poate fi însă dispusă de judecătoria, din oficiu sau la cerere, atunci cînd aceasta a fost sesizată prin exercitarea vreunei căi de atac, de regulă, prin introducerea unei plîngerii împotriva hotărîrii. În cazul în care litigiul de muncă se poartă asupra unei imputații, dat fiind că din momentul comunicării deciziei de imputare aceasta constituie titlu executoriu (în baza art. 108 alin. 3 din Codul muncii), se pune în discuție efectul asupra acesteia în situația cînd hotărîrea comisiei de judecată nu este definitivă, ea fiind, totuși, executorie prin efectul legii (art. 43 din Legea nr. 59/1968). Dacă hotărîrea comisiei de judecată este definitivă executarea deciziei nu va mai continua, reținerile efectuate urmînd a fi restituite. În situația în care hotărîrea comisiei nu este definitivă, reținerile nu vor mai continua față de caracterul executoriu al hotărîrii, însă dat fiind și caracterul executoriu al deciziei de imputare, sumele deja reținute nu vor fi restituite pînă la soluționarea definitivă a litigiului (Plen Tribunal Suprem, decizia de îndrumare nr. 1/1976 pct. 17).

S-a considerat că este legal posibil ca odată cu formularea plîngerii împotriva hotărîrii comisiei să se solicite, printr-un capăt de cerere distinct, și restituirea sumelor reținute, astfel că în caz de admitere a plîngerii, judecătoria va pronunța totodată și restituirea sumelor reținute sau a bunurilor preluate în contul datoriei (Trib. jud. Hunedoara, dec. civ. nr. 85/1981).

Dr. C. JORNESCU

Legislația retribuirii muncii

CE ESTE PRODUCȚIA NETĂ ȘI CUM SE DETERMINĂ GRADUL DE REALIZARE A VALORII EI ?

Răspuns: Problema este reglementată în anexa nr. 2 la D. nr. 336/1983 și la pct. 25—30 din N.L.

Valoarea producției nete reprezintă valoarea nou creată

în activitatea productivă și cuprinde ca elemente principale:

a) în **industrie**: prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea nou creată; retribuțiile personalului muncitor și alte drepturi ale acestuia; contribuția la fondul pentru cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea a progresului tehnic; impozitul pe fondul de retribuire; contribuția pentru asigurările sociale; alte elemente de muncă vie; beneficiul;

b) în **agricultura de stat**: retribuțiile personalului muncitor și alte drepturi ale acestuia; contribuția la fondul pentru cercetare științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea a progresului tehnic; impozitul pe fondul de retribuire; contribuția pentru asigurările sociale; alte elemente de muncă vie; beneficiul;

c) în **construcții-montaj în antrepriză**: retribuțiile personalului muncitor și alte drepturi ale acestuia; contribuția la fondul pentru cercetare științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea a progresului tehnic; impozitul pe fondul de retribuire; contribuția pentru asigurări sociale; alte elemente de muncă vie; beneficiul;

b) în **transporturi**: retribuțiile personalului muncitor și alte drepturi ale acestuia; impozitul pe fondul de retribuire; contribuția pentru asigurări sociale; alte elemente de muncă vie; beneficiul.

Valoarea producției nete se determină prin scăderea cheltuielilor materiale aferente din valoarea producției globale, respectiv din valoarea prestațiilor efectuate sau din volumul veniturilor brute din activitatea de transport.

Potrivit art. 7, 10 și 11 din D. nr. 336/1983 și pct. 6—9 din N.L., valoarea producției nete este unul din indicatorii în funcție de realizarea căruia se stabilește gradul de realizare a indicatorilor de plan pe ansamblul unității în baza căruia se calculează și se eliberează fondul de retribuire pentru personalul din conducerea unității și personalul necuprins în acord (la unitățile economice de stat din industrie și la unitățile care execută lucrări de construcții-montaj în antrepriză), precum și pentru întregul personal muncitor (la unitățile economice din transporturi).

La calcularea fondului de retribuire ce se eliberează de bănci nu se vor lua în considerare:

a) valoarea producției nete aferentă produselor finite și semifabricatelor care au fost fabricate fără a avea asigurată desfacerea prin contracte la intern sau pe stoc, cu nerespectarea prevederilor legale. Se exceptează produsele rezultate din prelucrarea materiilor prime agricole perisabile, cu respectarea prevederilor legale. Întreprinderile producătoare sînt obligate să ia măsuri pentru asigurarea desfacerii produselor fabricate aflate în stoc;

b) valoarea producției nete aferente produselor finite și semifabricatelor respinse ca necorespunzătoare calitativ;

c) valoarea produselor realizate peste plan cu nerespectarea dispozițiilor legale;

d) valoarea lucrărilor executate la obiective de investiții neprevăzute în plan sau neadmise la finanțare cu creditare, potrivit legii;

e) valoarea lucrărilor executate peste valorile de construcții-montaj prevăzute în documentațiile tehnico-economice aprobate sau peste prevederile anuale de plan, în cazul în care nu s-au obținut aprobările legale, precum și a lucrărilor executate necorespunzător calitativ, respinse de beneficiari pe baza proceselor-verbale de recepție, ori constatate de organele de control;

f) valoarea planificată a reparațiilor capitale neefectuate ce urmau a se realiza în regle proprie, precum și economiile rezultate din neefectuarea volumului fizic de descoperită minieră și a cheltuielilor cu securitatea minelor, în limita sumelor neconsumate față de cele prevăzute în planul costurilor de producție în acest scop.

Valorile de mai sus vor fi luate în calcul pentru eliberarea fondului de retribuire de către bănci pe măsura înlăturării cauzelor care le-au generat, respectiv pe măsura asigurării desfacerii produselor fabricate și a celor

aflate în stoc, a remedierii defectelor de fabricație sau execuție și a creării condițiilor legale de decontare a producției de construcții-montaj realizate.

În legătură cu asigurarea desfacerii producției realizate ce se ia în calcul la determinarea gradului de realizare a producției fizice și a valorii producției nete, în N.L. se fac următoarele precizări:

a) se consideră că un produs are asigurată desfacerea dacă a fost fabricat în perioada de raportare pe bază de contracte sau comenzi ferme, cu termene de livrare pînă la finele trimestrului în curs;

b) pot fi luate în considerare și produsele executate în baza comenzilor și contractelor cu termen de livrare în perioada imediat următoare, ținîndu-se seama de timpul necesar pregătirii operațiunilor de livrare (ambalare, întocmirea documentelor de livrare etc.);

c) pot fi luate în considerare produsele executate în avans cu termen de livrare în perioadele următoare celor de plan pe baza aprobărilor organelor competente și cele destinate exportului, pentru care există contracte cu beneficiarii externi.

Produsele finite fără contracte la data producerii lor, executate și creditate pe bază de aprobări speciale, pot fi luate în considerare la calcularea fondului de retribuire, dar nu mai mult decît perioada de creditare și fără a depăși perioada anului de plan.

Se precizează că întrucît calcularea fondului de retribuire se face lunar, cumulat de la începutul anului, produsele fără desfacere vor fi excluse pe perioada pînă la asigurarea desfacerii sau valorificării lor, fără a depăși anul de plan.

Pentru a se asigura obținerea în timp util a datelor necesare determinării valorii producției nete, unitățile economice de stat, centralele, ministerele și celelalte organe centrale și locale, vor lua măsuri pentru perfecționarea organizării evidenței costurilor de producție. În funcție de situația concretă din fiecare unitate, determinarea valorii producției nete pentru ultima lună a perioadei cumulate se face și pe baza cheltuielilor planificate corespunzător producției realizate, cu regularizare obligatorie în luna următoare.

În anexa nr. 9 la N.L. este redat un exemplu de calcul a valorii producției nete pe bază de date preîlimate.

ÎN CE CONDIȚII RETRIBUIREA SE POATE FACE ÎN ACORD DIRECT SAU ÎN ALTE FORME DE ACORD ?

Răspuns: Potrivit art. 9 din D. nr. 335/1983, retribuția în acord direct sau în alte forme de acord, se poate face, în cadrul formei de retribuție în acord global pentru muncitorii direct productivi și alte categorii de personal la care se poate norma cantitatea de produse pe care o persoană sau o echipă trebuie să le execute într-o unitate de timp. În această situație sumele convenite pentru realizările cantitative se vor stabili în acord direct sau în alte forme de acord, pe baza rezultatelor muncii depuse de fiecare și se vor acorda integral, dacă sînt realizate condițiile stabilite. Dacă nu au fost îndeplinite condițiile, sumele calculate în raport cu cantitățile realizate se diminuează cu procentul care se aplică la fondul convenit pentru întreaga formație.

Potrivit art. 10 alin. (2) din D. nr. 335/1983, retribuția în acord direct individual se va face și pentru maștrii, inginerii și subinginerii care execută lucrări de complexitate deosebită, cel puțin la nivelul celor prevăzute în indicatoarele tarifare de calificare la ultima categorie. În acest caz lucrările vor fi tarifate cu retribuțiile muncitorilor specialiști.

Condițiile la care se face referire în textele de mai sus sînt cele enumerate la art. 5 lit. a din D. nr. 335/1983 care vor fi nominalizate în contractul de acord global, pe genuri de activități, în conformitate cu prevederile art. 6 din același decret.

CARE SINT FORMELE DE RETRIBUIRE ȘI CUM SE CALCULEAZĂ FONDUL DE RETRIBUIRE PENTRU PERSONALUL DIN COMERȚ ?

Răspuns: Personalului operativ, inclusiv muncitorilor, din activitatea de comerț interior, alimentație publică și turism i se aplică forma de retribuire în remiză, exprimată prin cote la 10000, 1000 sau 100 lei desfacere ori, după caz, prestări de servicii. (L. nr. 2/1983, art. 13). Personalul de conducere și de execuție tehnic, economic și de specialitate din comerț, alimentație publică și turism (inclusiv ceu din direcțiile comerciale, oficiile județene de turism, Centrala de turism O.N.T. Litoral, uniunile județene și cooperativele de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor) se retribue în acord direct proporțional cu gradul de îndeplinire a planului cumulat de desfacere, prestări de servicii, turism, achiziții și producție. Retribuția stabilită potrivit prevederilor redată anterior se acordă integral dacă se realizează beneficiul planificat, planul de încasări valutare, planul de export, cheltuielile la 1000 lei desfacere și planul de recuperare a ambalajelor refolosibile; în cazul nerealizării acestor condiții suma cuvenită proporțional cu îndeplinirea planului cumulat de desfacere, prestări servicii, turism, achiziții și producție va fi diminuată suplimentar în raport cu gradul de nerealizare a condițiilor, până la limita a 10%. (D. nr. 335/1983, art. 13).

Nu se cuprind în acord global (respectiv, în speță, în remiză și în acord direct) următoarele categorii de personal din ramura circulația mărfurilor, pentru care se stabilesc sarcini de muncă concrete, pe bază de norme de muncă și normative de personal, iar retribuția se face în raport cu realizarea sarcinilor de muncă și a condițiilor stabilite: — personalul operativ și muncitorii din unitățile comerciale pe timpul cât acestea se află în inventar planificat sau în cazul verificării gestiunilor la cererea organelor de urmărire penală sau de control, fără a se putea depăși într-un an durata de 60 de ore, precum și personalul operativ și muncitorii strict necesari din marile magazine universale, unități hoteliere și de alimentație publică, pe perioada de pregătire pentru darea în folosință; — personalul din unitățile sezoniere de pe litoral la deschiderea sau închiderea sezonului, pe o perioadă de cel mult 10—15 zile; — personalul din unitățile de desfacere a medicamentelor, a produselor petroliere și de panificație. (ibid., art. 18 și anexa nr. 3).

Calcularea și eliberarea fondului de retribuție la unitățile de comerț interior și turism, se face: — la unitățile comerciale și de turism la care se planifică indicatorul nivelului fondului de retribuție la 1000 lei desfacere, inclusiv a prestărilor de servicii, drepturile de retribuție pentru întregul personal muncitor se eliberează în baza fondului de retribuție rezultat din aplicarea nivelului planificat la desfacerea realizată, lunar, cumulat de la începutul anului; — la unitățile comerciale cărora li se planifică fond de retribuție, calcularea acestuia se face lunar, cumulat de la începutul anului, pentru întregul personal, în raport cu gradul de realizare a desfacerii planificate, pe aceeași perioadă. (D. nr. 336/1983, anexa nr. 4 poz. 18 și 19 și N.L., pct. 13).

Plata drepturilor individuale de retribuție, pentru întregul personal, se face în cadrul fondului total calculat. În situația în care fondul de retribuție rezultat din însumarea drepturilor individuale, determinate potrivit legii, este mai mare decât fondul de retribuție calculat, ca urmare a nerealizării indicatorilor stabiliți, diferența de fond de retribuție nu se va elibera de bănci — cazuri în care, organele de conducere colectivă ale unităților, cu sprijinul băncilor finanțatoare, vor analiza cauzele care au condus la această situație și vor lua măsuri pentru recuperarea rămănelor în urmă și pentru realizarea indicatorilor stabiliți. (D. nr. 336/1983, art. 13 și N.L., pct. 40). Acoperirea acestor diferențe se poate face, în mod excepțional, în condițiile prevăzute detaliat la art. 14 din D. nr. 336/1983 și la pct. 44 ș.u. din N.L.

În anexa nr. 7 la N.L. este redat un exemplu de determinare a nivelului planificat și de calculare a fondului de retribuție la o unitate comercială și de turism.

CUM SE CONSTITUIE ȘI CUM SE REPARTIZEAZĂ FONDUL DE PREMIERE PENTRU REALIZĂRI DEOSEBITE ?

Răspuns: Constituirea fondului. Începând cu data de 1 septembrie 1983, cota de constituire a fondului de premiere pentru realizări deosebite obținute de personalul din unitățile economice va fi de 2% din fondul de retribuție planificat. (L. nr. 2/1983, art. 19). Se are în vedere fondul de retribuție planificat rămas după deducerea sumelor stabilite pentru plata compensațiilor prevăzute de D. nr. 46/1982. (N.L., pct. 4 alin. ultim).

Fondul de premiere pentru realizări deosebite se constituie în cadrul unităților economice, inclusiv în cele fără personalitate juridică (fabrici, uzine, exploatarea și alte unități similare), separat pentru muncitori și maștri și separat pentru personalul TESA și se utilizează în cadrul fiecărei unități, fără a putea fi trecut de la o unitate la alta. Sumele neconsumate din acest fond pot fi repartizate în lunile următoare, până la sfârșitul anului. (L. nr. 57/1974, art. 59).

Sumele din acest fond se eliberează de bănci în limita fondurilor constituite în acest scop prin planurile de muncă și retribuție; drepturile din acest fond, solicitate pentru luna de decontare, se vor elibera numai după plata chenzinei a II-a a acesteia. (N.L., pct. 39 lit. c).

Fondul de premiere pentru realizări deosebite va fi utilizat cu prioritate, cu aprobarea organelor de conducere colectivă ale ministerelor, celorlalte organe centrale și locale și centralelor, la acoperirea diferențelor dintre fondul de retribuție rezultat din însumarea drepturilor individuale și fondul de retribuție calculat în raport cu gradul de realizare a indicatorilor stabiliți (D. nr. 336/1983, art. 14 lit. a). Pe măsura recuperării rămănelor în urmă în realizarea indicatorilor în raport cu care se efectuează calcularea fondului de retribuție, sumele utilizate pentru acoperirea diferențelor devenite disponibile reintregesc fondurile din care au fost acordate. (ibid., art. 14 alin. 2).

Repartizarea fondului. Fondul pentru premiile în cursul anului a personalului muncitor din unitățile economice care obțin realizări deosebite în muncă, constituit potrivit prevederilor legale (ca mai sus; n.n.), va fi utilizat cu precădere pentru stimularea oamenilor muncii, care contribuie la realizarea unor produse de calitate superioară, cu consumuri reduse de materii prime, materiale, combustibili și energie, a celor care contribuie la proiectarea, asimilarea în fabricație și executarea unor produse noi, cu parametri tehnici și funcționali superiori, competitive pe plan internațional, precum și a personalului muncitor care, prin măsurile și soluțiile inițiate și aplicate, a contribuit la creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție și sporirea veniturilor unității. (D. nr. 325/1983, anexa nr. 3 cap. III).

Premiile individuale ce se acordă personalului muncitor din unitățile economice se aprobă de consiliul oamenilor muncii și sînt neplafonate, în condițiile îndeplinirii și depășirii sarcinilor de plan ce revin întreprinderii sau fabricii cu gestiune economică, la indicatorii privind producția fizică, producția destinată exportului sau planul de export, producția marfă vîndută și încasată, producția netă și cheltuielile la 1000 lei producție marfă. (ibid., art. 8 alin. 2 și 3).

Sumele de care poate beneficia personalul de conducere și de administrație, ca premii, se stabilesc cel mult în aceeași proporție cu media pe care o reprezintă sumele acordate celorlalte categorii de personal din unitate. Proporția se determină față de retribuția tarifară și indemnizația de conducere. Nedepășirea proporției medii se urmărește trimestrial, cumulat de la începutul anului. (ibid., art. 8 alin. 4).

Din fondul de premiere pentru realizări deosebite nu se pot acorda premii personalului ce ocupă funcții de director

general și director pe funcții, director, inginer șef, contabil șef sau alte funcții similare. (L. nr. 57/1974, art. 59).

Sumele individuale ce se acordă personalului muncitor vor fi afișate în toate unitățile, cu cel puțin 10 zile înainte de data plății acestora, astfel încât oamenii muncii să ia cunoștință din timp și să formuleze observații și propuneri. (ibid., anexa nr. 3 cap. V pct. 2).

N. T.

Fișier legislativ—contravenții

CONTRAVENȚILE LA NORMELE LEGALE PRIVIND BUNA GOSPODĂRIRE, ÎNTREȚINERE ȘI CURĂȚENIE A LOCALITĂȚILOR URBANE ȘI RURALE, PĂSTRAREA ORDINII ȘI DISCIPLINEI PUBLICE

Reglementare : Legea nr. 10/1982

1. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. b, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să asigure, potrivit legii, zugrăvirea și vopsirea părților exterioare ale clădirilor, înlocuirea jgghiaburilor și buranelor degradate, precum și efectuarea celorlalte lucrări de reparații și întreținere la fațadele locuințelor. **Sanctiunea** : Amendă : 200—1000 lei. (Art. 30 lit. a).

2. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. c, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să curețe instalațiile pentru evacuarea reziduurilor menajere, crematoriile și locurile de depozitare a reziduurilor, aferele imobilelor. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1. (Art. 30 lit. a).

3. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. e, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să întrețină curățenia și igiena în locuințe, în anexele gospodărești, în curți, grădini și pe celelalte terenuri pe care le dețin. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1. (Art. 30 lit. a).

4. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. f, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să întrețină în stare corespunzătoare imprejurimile imobilelor. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1. (Art. 30 lit. a).

5. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. g, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să îngrijească pomii, florile și alte plantații din curți și din fața imobilelor pe care le dețin. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1. (Art. 30 lit. a).

6. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. h, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să mențină curățenia trotuarelor, rigolelor, părții carosabile a străzii sau drumului, a locurilor de parcare pe care le folosesc și să îndepărteze zăpada și gheața din dreptul imobilelor în care locuiesc. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1. (Art. 30 lit. a).

7. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. i, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să asigure, în localitățile rurale, întreținerea drumurilor, trotuarelor, șanțurilor, podurilor, podețelor, fântinilor, captărilor de izvoare, curățenia și igienizarea grajdurilor și a celorlalte adăposturi pentru animale și păsări și să participe la lucrările de asanare a terenurilor mlăștinoase. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1. Art. 30 lit. a).

8. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. j, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să păstreze curățenia pe arterele de circulație, în piețe, tirguri și oboare, în parcuri, stranduri, locuri de joacă pentru copii și în alte locuri de agrement, săli de spectacole și în celelalte locuri publice. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1. (Art. 30 lit. a).

9. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. l, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să respecte întocmai măsurile stabilite de consiliile populare pentru asigurarea igienei publice și curățeniei în localități. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1. (Art. 30 lit. a).

10. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 21 : „Cetățenii care folosesc autobuze, troleibuze, tramvaie, trenuri și alte mijloace de transport în comun sînt obligați, să respecte următoarele reguli : a) să se comporte civilizată pe tot timpul călătoriei și să aibă o atitudine cuviincioasă față de ceilalți călători și de personalul care deservește mijlocul de transport ; b) să păstreze curățenia în mijlocul de transport, în stații, parcaje, în gări, autogări, porturi, aeroporturi și să nu degradeze dotările acestora ; c) să se comporte potrivit normelor de călătorie specifice fiecărui mijloc de transport, să mențină integritatea și funcționalitatea instalațiilor și a celorlalte dotări ; d) să nu transporte materiale și bagaje care, prin volumul și ambalajele lor, stînjenesc pe ceilalți călători, materiale inflamabile, explozive, radioactive, corosive, caustice, precum și alte materiale care, potrivit legii, nu sînt permise la transport”. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1. (Art. 30 lit. a).

11. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. d, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să depoziteze reziduurile menajere numai în recipienti sau numai în locuri special amenajate în acest scop. **Sanctiunea** : Amendă 300—1500 lei. (Art. 30 lit. b).

12. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 16 lit. k, din cuprinsul căruia rezultă că cetățenii au obligația să păstreze în bună stare de folosință și să nu degradeze băncile, coșurile de hirtii, indicatoarele, panourile de afișaj, cabinele telefonice și alte asemenea dotări amplasate pe străzi, în parcuri și în alte locuri publice. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 11. (Art. 30 lit. b).

13. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 20 : „Conducătorii și controlorii mijloacelor de transport în comun, precum și conducătorii trenurilor, au obligația de a controla atât la ieșirea din depouri, cât și în timpul transportului, starea de curățenie și igienă a mijloacelor de transport respective și răspund de menținerea acesteia în timpul transportului. De asemenea persoanele menționate la alin. 1 sînt obligate să ia măsuri, în condițiile prevăzute de lege, pentru tragerea la răspundere a celor care încalcă normele stabilite cu privire la ordinea și disciplina în folosirea mijloacelor de transport. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 11. (Art. 30 lit. b).

14. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 11 lit. a, din cuprinsul căruia rezultă că organele de conducere din toate unitățile socialiste sînt obligate să întrețină în stare corespunzătoare clădirile în care unitățile își desfășoară activitatea sau le au în administrare ori în proprietate, prin efectuarea lucrărilor de reparații stabilite potrivit legii ; să asigure în unitățile în care își desfășoară activitatea spălarea geamurilor și vitrinelor, înlocuirea celor sparte, întreținerea firmelor și fațadelor. **Sanctiunea** : Amendă 2000-6000 lei, cu precizarea că amenziile se pot aplica și persoanelor juridice. (Art. 30 lit. c și art. 30 alin. ultim).

15. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 11 lit. c, din cuprinsul căruia rezultă că organele de conducere din toate unitățile socialiste sînt obligate să asigure împrejurimile corespunzătoare a imobilelor deținute, întreținerea pomilor, florilor și a altor plantații din incinte. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 14. (Art. 30 lit. c și art. 30 alin. ultim).

16. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 11 lit. d, din cuprinsul căruia rezultă că organele de conducere din toate unitățile socialiste sînt obligate să asigure condițiile de igienă prin operații de curățire, dezinsecție și deratizare a imobilelor. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 14. (Art. 30 lit. c și art. 30 alin. ultim).

17. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 11 lit. e, din cuprinsul căruia rezultă că organele de conducere din toate unitățile socialiste sînt obligate să asigure curățenia străzilor și trotuarelor din jurul incintelor, precum și întreținerea spațiilor verzi și a plantațiilor existente pe aceste artere. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 14. (Art. 30 lit. c și art. 30 alin. ultim).

18. **Contravenția** : Încălcarea prevederilor art. 12 : „Organele de conducere colectivă ale unităților agricole de stat și cooperativelor agricole de producție sînt obligate să

asigure mobilizarea întregului personal muncitor și a membrilor cooperatori la efectuarea lucrărilor privind : a) curățenia și igienizarea grajdurilor, saivanelor și a celorlalte locuri de adăpostire a animalelor și păsărilor, precum și a căilor de acces, a împrejmuirilor acestora ; b) evacuarea și transportul întregii cantități de gunoi de grajd și a deșeurilor animale, în vederea fcoșirii acestora ca îngrășăminte naturale ; c) curățirea utilajelor și mașinilor agricole la ieșirea acestora pe căile publice". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 14. (Art. 30 lit. c și art. 30 alin. ultim.)

19. Contravenția : Încălcarea prevederilor art. 15 alin. 2, din cuprinsul căruia rezultă că conducătorii unităților comerciale, de alimentație publică și prestări de servicii sînt obligați să controleze starea de curățenie și igienă a locurilor, a trotuarelor și a porțiunilor de carosabil din jurul lor, răspunzînd de asigurarea permanentă a curățeniei acestora ; de asemenea trebuie să ia măsuri pentru executarea periodică a acțiunilor de deratizare, dezinfecție și dezinsecție. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 14. (Art. 30 lit. c și art. 30 alin. ultim.)

20. Contravenția : Încălcarea prevederilor art. 11 lit. b, din cuprinsul căruia rezultă că organele de conducere din toate unitățile socialiste sînt obligate să asigure o permanentă stare de curățenie și ordine la locurile de depozitare a materialelor, în curți și pe celelalte terenuri pe care le dețin, precum și pe căile de acces interioare. **Sanctiunea** : Amendă 5000—10000 lei, cu precizarea că amenziile se pot aplica și persoanelor juridice. (Art. 30 lit. d și art. 30 alin. ultim.)

21. Contravenția : Încălcarea prevederilor art. 11 lit. f, din cuprinsul căruia rezultă că organele de conducere din toate unitățile socialiste sînt obligate să păstreze curățenia și ordinea la locurile de depozitare stabilite pentru reziduurile menajere, stradale și materialele refolosibile ; să ia măsuri pentru evitarea producerii de zgomote peste limitele admisibile stabilite prin normele legale, în vederea asigurării liniștii și odihnei cetățenilor în zonele locuite. **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 20. (Art. 30 lit. d și art. 30 alin. ultim.)

22. Contravenția : Încălcarea prevederilor art. 13 : „Unitățile socialiste care execută lucrări de construcții, de reparații și demolări la clădiri, de instalații tehnico-edilitare, de reparații sau întreținere a acestora au următoarele obligații : a) să împrejmuiască șantierele de construcții, de executare a altor lucrări și să ia măsuri de întreținere corespunzătoare a împrejmuirilor ; b) să depoziteze în ordine toate materialele, inclusiv cele rezultate din demolare ; c) să degajeze de îndată șantierele de pămînt, moloz și orice alte reziduuri și să le transporte în locurile special amenajate ; d) să asigure curățirea vehiculelor la ieșirea din șantier, din stațiile de betoane sau din alte asemenea locuri, pentru a nu murdări căile publice cu praf și noroi ; e) să mențină ordinea și curățenia pe căile publice din jurul șantierului, inclusiv a părților din calea publică cuprinse în organizarea șantierului". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 20. (Art. 30 lit. d și art. 30 alin. ultim.)

23. Contravenția : Încălcarea prevederilor art. 14 alin. 1 „Unitățile de gospodărie comunală din subordinea consiliilor populare, precum și alte unități care au în administrarea lor rețele de distribuție sau canalizare pe teritoriul localităților, sînt obligate să execute, de îndată, în cel mult 48 de ore, următoarele lucrări : a) remedierea avariilor sau deranjamentelor la conductele de alimentare cu apă potabilă, apă caldă menajeră și de distribuție a energiei termice ; b) desfundarea canalelor pluviale și a canalelor pentru apă menajeră, în vederea evitării sau înlăturării inundațiilor ori formării apelor stagnante ; c) repararea degradării părții carosabile a străzilor, care poa-

te duce la producerea unor accidente de circulație sau dereglări în traficul rutier". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 20. (Art. 30 lit. d și art. 30 alin. ultim.)

24. Contravenția : Încălcarea prevederilor art. 19 : „Pentru respectarea strictă a ordinii și întărirea siguranței în circulația mijloacelor de transport, păstrarea curățeniei și aspectului corespunzător al acestora, precum și pentru respectarea ritmicității circulației și asigurarea unor condiții optime de călătorie, organele de conducere colectivă ale unităților socialiste care efectuează transporturi de mărfuri și persoane sînt obligate : a) să interzică punerea în circulație a vehiculelor de orice fel care sînt deteriorate, nu îndeplinesc condițiile de curățenie sau igienă ori care poluează atmosfera ; b) să asigure curățenia și igienizarea mijloacelor de transport în comun, pe tot timpul în care acestea sînt în circulație ; c) să asigure încărcarea și etanșarea corespunzătoare a vehiculelor ce efectuează transportul diferitelor materiale, pentru a preintîmpina împrăștierea lor în timpul transportului și murdărirea sau degradarea căilor publice ; d) să asigure curățirea căilor publice după efectuarea operațiilor de încărcare sau descărcare a mijloacelor de transport ; e) să asigure curățirea locurilor de încărcare-descărcare din gări, autogări, porturi, aeroporturi, piețe și tîrguri". **Sanctiunea** : aceeași ca și la poz. 20. (Art. 30 lit. d și art. 30 alin. ultim.)

Prevederi specifice

1. Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către primarii municipiilor, sectoarelor municipiului București, orașelor și comunelor, de către persoanele împuternicite în acest scop de comitetele și birourile executive ale consiliilor populare, precum și de către ofițerii și subofițerii de miliție. De asemenea, constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către persoanele care, potrivit dispozițiilor legale, au competența de a constata și sancționa contravențiile la normele igienico-sanitare și la regulile de folosire a mijloacelor de transport și a dotărilor acestora din sistemul M.T.Tc. (Art. 31).

2. Contravențiilor la aceste norme le sînt aplicabile prevederile Legii nr. 32/1968. (Art. 32).

N. TRIFAN

În atenția cititorilor !

Lucrarea „LEGISLAȚIA ÎNTREPRINDERII DE LA A LA Z" se află sub tipar.

Lucrarea va fi difuzată numai abonaților.

Pentru a vă asigura primirea lucrării vă puteți abona la oficiile poștale locale, pînă la 20 ianuarie a.c.

VĂ PREZENTĂM:

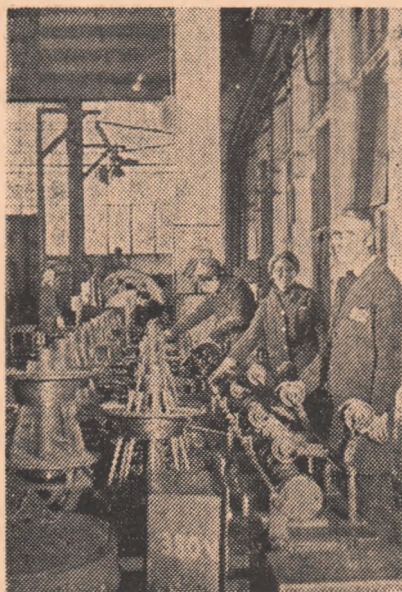
INTREPRINDEREA „CABLUL ROMÂNESC” DIN PLOIEȘTI

„Cablul Românesc” din Ploiești este întreprindere unică din România specializată în fabricarea unei diversificate game de tipodimensiuni de cabluri. Datorită cererii crescînde de cabluri, unitatea ploieșteană și-a dezvoltat în ultimii ani capacitățile de producție, dispunînd în prezent de secții moderne de lucru înzestrate cu utilaje în care se aplică cele mai avansate tehnologii. Astăzi, se produc la Ploiești peste 60 de sortimente de cabluri, respectiv cabluri de oțel-aluminiu, funii de aluminiu etc.

Iată cîteva tipuri din produsele cele mai reprezentative:

- cabluri de oțel 6×19 și 6×37,
- cabluri de oțel-aluminiu tip Pelican și Pinguin,
- cabluri de oțel-aluminiu tip ant, Cnat, Waps,
- Cabluri de tracțiune tip Warrington,
- cabluri din oțeluri,
- cabluri combinate din oțeluri compuse duble,
- conductori aluminiu și alte produse atît de utilizate în toate domeniile de activitate.

Cablurile din oțel sînt fabricate la înalți parametri tehnologici, fiind executate după standarde unanim recunoscute ca: DIM, Gost, British Standard etc. Datorită acestui fapt, însemnate cantități de cabluri românești sînt exportate în numeroase țări din lume cu bună tradiție industrială.

Cablurile mate și zincate cu rezistența sîrmei de 160 și 180 kgf/mm² sînt astăzi foarte apreciate de către toți beneficiarii interni și externi.

Paralel cu fabricația de cabluri din oțel, s-a dezvoltat și diversificat și fabricarea de cabluri neizolate din aluminiu și oțel-aluminiu. În prezent, „Cablul Românesc” din Ploiești execută o gamă de secțiuni de la 16 la 500 mm², funii de aluminiu utilizate în transportul energiei electrice. Execuția este asigurată atît după standardele românești, cît și după cele mai moderne și actuale norme de standard internațional.

I. VASILESCU

